ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1254

9.1.1976. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XXXVII

Ripley **Веровали или не!**

ГРАНД ХОТЕЛ

У КАЛКУТИ (ИНДИЈА) СТВОРЕН ЈЕ СПАЈАЊЕМ 5 СТАМБЕНИХ ЗГРАДА.

Мамузе

СТАРИХ ИСЛАНЂАНА ПРАВЉЕНЕ СУ ОД КОСТИЈУ КИТА.

КАМЕНИ СТАРАЦ

У БЛИЗИНИ ТУЗИСА (ШВАЈЦАРСКА) ВАЈАРСКО ЈЕ ДЕЛО ПРИРОДЕ.

ЧОВЕК-ЛАВ

АДРИЈАН ЈЕФИЧЕВ КОГА СУ 1873. ГОДИНЕ ИСПИТИВАЛИ ЧЛАНОВИ БЕРЛИНСКОГ НАУЧНОГ ДРУШТВА, ИМАО ЈЕ ГЛАВУ И ГРИВУ КАО ЛАВ!

Ненадмашно памћење

НИКОЛАС-ЛУЈ ПУЈ (1703-1781), ФРАНЦУСКИ ПРОФЕСОР, КОЈИ ЈЕ ДРЖАО СВА ПРЕДАВАЊА БЕЗ ИЈЕДНЕ ЗАБЕЛЕШКЕ, МОГАО ЈЕ ДА ПОСЛЕ 40 ГОДИНА ПОНОВИ, ОД РЕЧИ ДО РЕЧИ, СВА ПРЕДАВАЊА КОЈА ЈЕ ИКАД ОДРЖАО.

ЈЕДАН **ПОНИ** ИЗ СВИГНАКАРЦА, НА ИСЛАНДУ, СВАКОДНЕВНО ЈЕ ВУКАО ПОЉОПРИВРЕДНЕ СПРАВЕ И КАД ЈЕ ИМАО 42 ГОДИНЕ.

1254/2

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● средином прошлог века, саобраћај између Београда и Земуна и Панчева обављан је преко Саве и Дунава малим чамцима и бродићима, које су Турци звали каик.

● одрастао човек се сваких 20 година смањује за по један сантиметар.

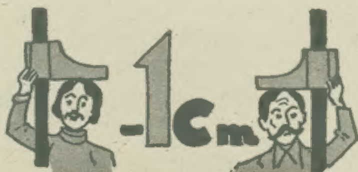

● врста пупавца (Upupa epops) која живи у јужним крајевима Европе има на глави распоређено у два реда перје које може по потреби да подиже и спушта. Врх сваког пера је црн.

● реч ратлук наследили смо од Турака а они су је примили од Арапа код којих је пуни облик гласио: „рахат-ел-хилкум“ што буквално значи „удобност (наслада) грла“.

● „Драматичну игру“ Виљема Тела превео је и у Бечу објавио 1847. године Божидар Радичевић, отац Бранка Радичевића.

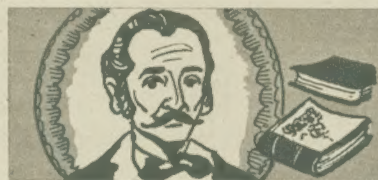

● чувени италијански композитор Росини (1792—1868) компоновао је „Виљема Тела“ своју 36. оперу, у 37. години. После тога више ништа није написао иако је живео још читавих тридесет девет година. Умро је у 76. години.

● клепсидра или водени часовник је часовник који мери време помоћу сталног и правилног отицања воде кроз мали отвор. Употребљаван је у античко доба.

● диплопија (од грчког) је поремећај вида при коме се предмети виде двоструко јер се слике које дају оба ока не подударају.

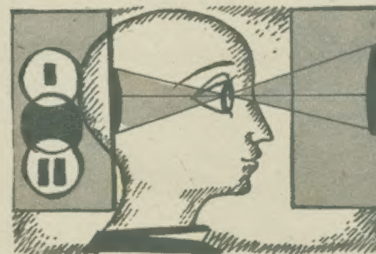

● према статистикама америчких осигуравајућих друштава људи и жене нижег раста живе дуже од високих.

● зевање се јавља најчешће кад се не ради и осећа досада. Тада се оно јавља као „глад за кисеоником“.

● прва хартија у Европи била је израђена у Италији, и то од памука.

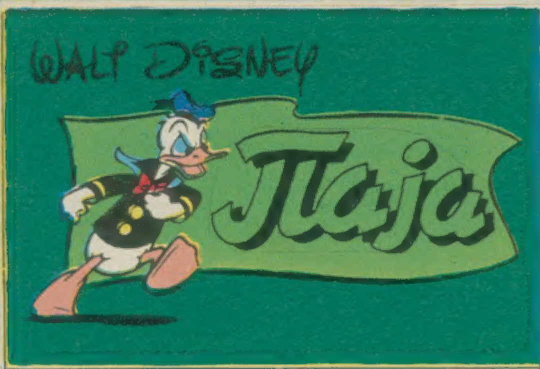
WALT DISNEY
Паја

СВЕ ЗА КАРНЕВАЛ
РАСПРОДАЈА

ВЕ ЗА НЕВАЛ
СПЕЦИЈАЛНЕ МАСКЕ ПОПУСТ 33,3 %

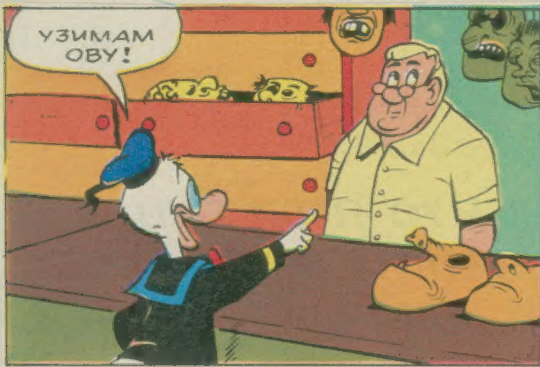
УЗИМАМ ОВУ!

МАЛО ЋУ ДА СЕ НАШАЛИМ С ПАТОМ!
СПЕЦИЈАЛНЕ МАСКЕ ПОПУСТ 33,3 %

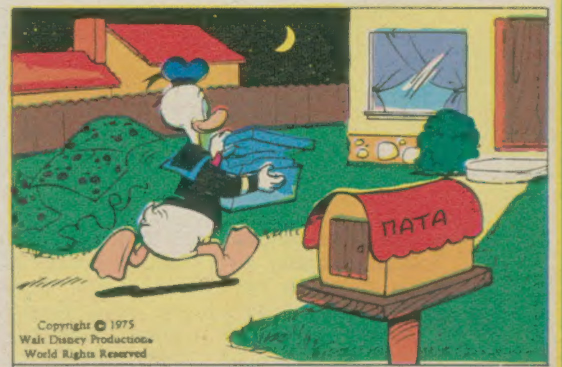
ПАТА
Copyright © 1975 Walt Disney Productions World Rights Reserved

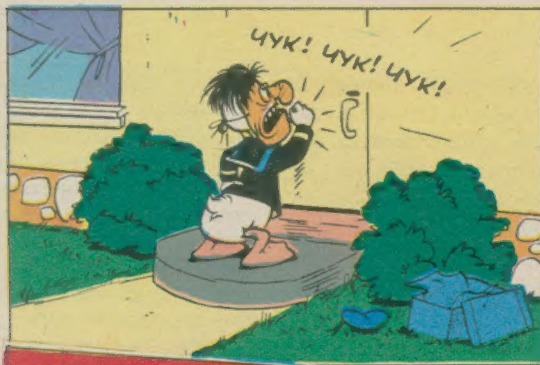
ЧУК! ЧУК! ЧУК!

Distributed by King Features Syndicate.
АААХ!
МОЛИМ?

Е, МОЈ ПАЈО! ГДЕ ТИ ЈЕ СМИСАО ЗА ШАЛУ?
СМЕЋЕ

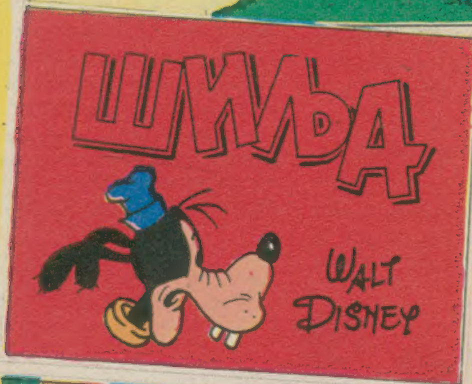
ШИЉА
WALT DISNEY

ШТА ЈЕ, ШИЉО?
'ОЋУ У ШКОЛУ! ДОСАДИЛО МИ НЕЗНАЊЕ!

ШТА ВРЕДИ ШТО СИ БИСТАР АКО НИСИ ШКОЛОВАН!
ЗИТЕТ
ЕМБРИЏ

УПИС

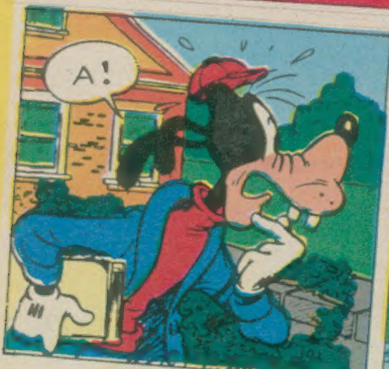
А!

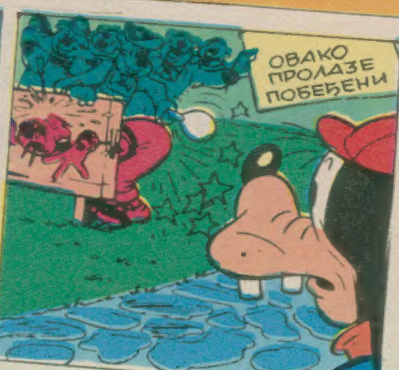
ОВАКО ПРОЛАЗЕ ПОБЕЂЕНИ

ХММ! БЕДНИ БРУЦОШ!
ФИЗИКА

ОХ!
НЕ УПОТРЕБЉАВАЈ СИРЕНУ
СЛУШАОНИЦЕ

МАШИНЦИ ПРОТИВ ГРАЂЕВИНАЦА

С ДРУГЕ СТРАНЕ ... НИ ОВАКО НЕШКОЛОВАНОМ НИШТА МИ НЕ ФАЛИ!
WALT DISNEY

ГЕВАРИ

ватрено крште

КАДА ЈЕ ОДЈЕКНУО ПРВИ ПУЦАЊ ЕРНЕСТО ЈЕ, НАСЛОЊЕН НА ДРВО, УПРАВО ЈЕО СВОЈ ОСКУДНИ ДОРУЧАК — ПОЛА КОБАСИЦЕ И ДВА БИСКВИТА.

Били су преморени после марша више напорног него дугог. Три дана раније искрцали су се у близини Плаја де лес Колорадес и при том изгубили готово сву опрему лутајући кроз слане мочваре. Ишли су према Алегрија де Пио, у близини Кабо Круза на Куби, где су их у заседи чекале Батистине трупе.

Али они то нису знали.

С остацима опреме, неколико пушака, фишеклија са муницијом и влажним мецима по џеповима кретали су се мочваром остављајући за собом претешки санитетски материјал. Глад су утољавали једући шећерну трску с оближњег поља. Како су били неискусни, остављали су за собом траг.

Да би ослободио Кубу диктаторског режима Фулгенсија Батисте, Фидел Кастро је са осамдесетак својих истомишљеника испловио 25. новембра 1956. године из пристаништа Тукспану у Мексику. Слабо опремљени, без икаквог познавања војне вештине, али наоружани стрпљењем, храброшћу и вером у победу револуције, искрцали су се на Кубу десетак дана касније.

КИША КУРШУМА

Сви су имали нове цокуле које су им одмах направиле пликове, а још пре но што су се искрцали на Кубу многи су били исцрпљени од силног повраћања током путовања узбурканим морем.

У зору 5. децембра неколицина није могла да настави пут. Одлучили су да ту, крај једног поља засејаног шећерном трском, проведу дан. Одједном, неколико авиона, војних и приватних, појавило се на небу и почело да кружи изнад групе од осамдесетак људи коју је предводио Фидел Кастро.

Ернесто Че Гевара седео је наслоњен на дрво и јео своје оскудно следовање, пола кобасице и два бисквита, када је одјекнуо први пуцањ. Кроз неколико секунди киша куршума који су долетали са свих страна сручила се на револуционаре. У насталој пометњи Кастро је узалуд покушавао да прегрупише своје људе у оближњем пољу шећерне трске до кога се могло доћи само преко мале чистине.

Али изненадни напад је био снажан и брз да би му се могли супротставити. Кастрови људи повлачили су се у нереду према оближњој шумици тражећи спас међу дрвећем. Че Гевара се пребацивао заједно са Арбентосом према Фаустину Перезу који је, клечећи на ивици поља, пуцао из великог аутоматског пиштоља. Морали су да претрче малену чистину и у том тренутку изненадни рафал их погоди обојицу.

— Осетио сам снажан ударац у груди и још један у врат и помислио да сам мртав! — причао је касније Че Гевара сећајући се свог ватреног крштења на тлу Кубе — Арбентоса, коме је текла крв из носа, уста и огромне ране од метка калибра 45, узвикну нешто као „Убише ме!" и поче бесно да пуца мада се нико у том тренутку није видео. Лежећи на земљи рекао сам Фаустину „Погодили су и мене" и уз то опсовао. По истом мрачном инстинкту као и Фаустино, пуцао сам и ја на невидљивог пријатеља. Неко пузећи поред мене рече да је најбоље да се предамо, а иза себе зачух Ка-

У том тренутку сви смо мислили да је сељак изван опасности јер неће бити у касарни кад нападнемо Батистине

НО

ње

мила Сиенфуегоса како му довикује: „Овде се нико не предаје!"

Че Гевара је, док су се револуционари повлачили према шуми, за тренутак остао сам, опружен по земљи, чекајући смрт. Покренуо се тек кад му је пришао Алмеида и натерао га да пузећи превали кратко растојање до првог дрвећа. За то време лаки авиони непрекидно су надлетали предео и митраљирали револуционаре који су се пребацивали до шуме. Овог пута Че Гевара је имао среће: неозлеђен је стигао у заклон где су га на брзину превили и заједно са осталим рањеницима повели што даље од опасног места.

Много касније, револуционари су сазнали да их је издао водич кога су, чим су се искрцали на Кубу, пустили да оде у посету својој породици. Он је ту прилику искористио да Батистиним војницима јави где треба да Кастровој групи поставе заседу.

КОРАЧАЈ ИЛИ ЋУ ТЕ БИЧЕМ!

Напад на малу касарну на ушћу реке Ла Плата у области Сијера Маестре донео је прву победу Кастровој Побуњеничкој армији и имао великог одјека на Куби. До тог дана, 16. јануара 1975. године, сви борци рањени у првом сукобу код Алегрија де Пио већ су се довољно опоравили да би могли да узму учешћа у ... бици. У међувремену, на скровитом месту у шуми, руководиоци су учили револуционаре основним стварима из стрељаштва јер су неки држали пушке први пут у животу. У то време, Кастрова војска располагала је са девет снајперских пушака, четири обичне и две полуаутоматске пушке, два пиштоља и два револвера и једном ловачком пушком. С тим оружјем су почели револуцију на Куби.

Од ране зоре револуционари су држали под сталном присмотром малено насеље које се састојало од касарне, затвора, куће надзорника области и неколико мањих зграда намењених за чување војног материјала, намирница и летине. Кастро је сазнао да се у касарни налази петнаест војника и да су одлично наоружани, па је према томе и наредио да напад почне одједном са три стране.

— Баш смо хтели да кренемо кад угледасмо два војника на коњима како одлазе из касарне. Завукосмо се дубље у густиш крај пута да пропустимо стражаре који су за собом на конопцу вукли заробљеника као мазгу — сећао се Че Гевара много касније прве битке којом је Кастро објавио рат Батистиној диктатури. — Заробљеник је прошао крај мене и добро запамтио речи тог јадног сељака: „И ја сам човек као и ви!" А такође и одговора једног стражара, каплара Базола: „Кушуј и корачај, иначе ћу те бичем!" У том тренутку сви смо мислили да је сељак изван опасности јер неће бити у касарни у тренутку нашег напада.

Међутим, следећег дана, када су Батистини војници сазнали за битку код Ла Плате, дивљачки су га убили у Ел Масију.

Само двадесет два борца била су наоружана. Касарну је требало заузети брзо, у првом налету, јер Кастрови људи нису имали довољно муниције за дужу битку. Поручник Хулито Дијаз са Камилом Сиенфуегосом, Бенитезом и Каликстом Моралесом, наоружани пушкама, требало је да с десна опколе надзорникову кућу, чији је кров био покривен палмовим лишћем, у непосредној близини касарне. Фидел Кастро, Универзо Санчез, Луис Креспо, Каликсто Гарсија Фахардо и Че Гевара наступали су у центру док је лево крило држала група Раула Кастра и Алмеиде.

РУЧНЕ ГРАНАТЕ СУ СЛАГАЛЕ

У таквом поретку борци Побуњеничке армије приближавали су се групици кућа у чијој се средини уздизала касарна са поцинкованим кровом, све док нису стигли на удаљеност од четрдесетак метара. Фидел Кастро је први отпочео напад испаливши неколико метака из полуаутоматске пушке а за њим су осули паљбу сви револуционари.

— Предајте се! Опкољени сте! — повикали су, али уместо одговора из касарне су полетели куршуми.

Тамо се налазио наредник с пушкомитраљезом и сваки пут кад би Фидел Кастро позвао Батистине војнике на предају — овај би узвратио по једним рафалом. Приковани за земљу, борци Побуњеничке армије нису могли даље. Најближи касарни, Че Гевара и Луис Креспо бацили су две ручне гранате бразилског типа, али обе су слагале. Затим је Раул Кастро хитнуо свежањ шипки динамита који такође, због неисправног детонатора, није хтео да експлодира.

Морали су зато да се приближе надомак куће и запале је иако су при том ризиковали животе. Први је покушао Универзо Санчез, али се ускоро вратио признавши да се не може продрети до зграде. Камило Сиенфуегос је кренуо после њега али се и он вратио необављена посла. Митраљезац је био сувише опасан.

НИ ОГРЕБОТИНА

Ред је дошао на Че Гевару и Луиса Креспа. Вешто пузећи, приближили су се згради и у заклону њених зидова сакупили суву траву и грање. Затим су све полили бензином из боце коју су понели и креснули шибицу.

Пламен је лизнуо уз зидове, дрвена кућа је запуцкетала и ускоро су уплашени војници почели да истрчавају из касарне и беже на све стране. Један од њих готово је налетео на цев Креспове пушке у тренутку кад је овај повлачио обарач. Луис се саже и узе војниково оружје још док је овај падао погођен куршумом у груди.

Најзад замуче и пушкомитраљез и на вратима се, у диму и пламену, појави наредник. Камило Сиенфуегос, заклоњен иза дрвета, пуцао је за њим док је трчао али узалуд. Много метака је потрошио а није га погодио. Затим је још бесан због тога улетео у касарну и позвао преостале Батистине војнике на предају.

Кроз неколико тренутака све је било готово. Револуционари су избројали оружје које су запленили: осам пушака, два пушкомитраљеза и око хиљаду метака. Уз то, нашли су доста одеће, бензина, ножева и нешто хране. Од Батистиних војника два су погинула, пет је рањено и три заробљена. Остали су побегли.

На страни Побуњеничке армије — ни огреботине.

— На моју жалост, Кастро је наредио да оставимо све наше лекове заробљеницима који су остали да негују рањенике а ја сам хтео да сачувам резерве за наше борце. Ослободили смо затворене сељаке, запалили касарну, надзорникову зграду, војно складиште и затвор и када је пламен прогутао Батистино упориште — кренули у планину! — писао је у својим сећањима Че Гевара.

Тако је почео устанак на Куби.

ПРИЧЉИВИ АУТОМАТИ

Једна америчка фирма почела је широм САД да поставља уличне аутомате за слаткише и жвакаћу гуму који, када се убаци новац, исприча кратак виц. Свака машина засад располаже са 230 шала које забављају купца док чека да испадне чоколада.

ЧЕТВОРКА ЗНАЧИ СМРТ

У Чиуауи Шпанци су 11. новембра 1807. године обесили Ефраима Блекберна, једног од девет преживелих америчких шпијуна које су ухватили када су, по трећи пут упали у област данас познату као држава Тексас. Осморица су осуђена на по пет година затвора а девети на смрт вешањем — за пример осталим. Шпанци су натерали Американце да бацају коцкице и тако одлуче ко ће да изгуби живот. Две коцкице које је Блекберн бацио зауставиле су се на бројевима 3 и 1 окренутим на горе и пошто је 4 био најнижи збир, одведен је на вешала.

БОДЉИКАВО ВИНО

Разне врсте кактуса у неким крајевима Јужне Америке садрже око 4 литра течности која подсећа на вино. Течност је врло опојна и јака и служи становницима тих области као замена за алкохолно пиће.

МИНИ КВИЗ

1. **Ко је компоновао оперу „Мадам Батерфлај"?**
2. **Шта је полиграф: човек који говори много језика; детектор за откривање лажи; апарат за одређивање количине шећера у крви?**
3. **Како се зове велики мишић који одваја грудни кош од трбушне дупље?**
4. **Колико поља мора да има шаховска табла?**
5. **Од чега пожуте прсти пушача?**

ОДГОВОРИ:

1. Ђакомо Пучини; 2. Детектор за откривање лажи; 3. Дијафрагма; 4. 64; 5. Катран а не никотин.

ЗА ВОЈ

ОДЛИКОВАЊА НОВЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ (4)*

Само носиоци Ордена народног хероја имају право на одређене повластице, као што су: годишње новчано примање, права из здравственог осигурања за себе и чланове своје породице, повлашћена вожња средствима јавног саобраћаја и слично.

Поред Ордена народног хероја, повластице уживају још само носиоци три одликовања основана у Црној Гори и Србији, додељивана у прошлости за највеће заслуге на бојном пољу. То су — Златна медаља Обилића, установљена 1847. године и Орден двоглавог бијелог орла са мачевима, установљен 1883. и Орден Карађорђеве звезде са мачевима, установљен 1904. године (до 1912. године орден је додељиван без мачева).

(Објављивање ове серије омогућила је Канцеларија ордена Председништва СФРЈ. Она је редакцији „Политикиног забавника“ ставила на располагање и све материјале у вези с њима).

СВИ ОРДЕНИ КОЈЕ ОБЈАВЉУЈЕМО ДАТИ СУ У ПРИРОДНОЈ ВЕЛИЧИНИ

ОРДЕН РЕПУБЛИКЕ СА БРОНЗАНИМ ВЕНЦЕМ Трећа класа нашег најмлађег ордена, установљеног 2. јула 1960, заузима двадесет седмо место у рангу ордена СФРЈ. За разлику од претходних класа овог ордена, сви метални делови на њему начињени су од патиниране бронзе. Заслуге за које се додељује Орден Републике са бронзаним венцем исте су категорије као оне које су наведене код његових виших класа — Ордена Републике са сребрним венцем (бр. 10 и 18). Врпца је диференцирана бронзаним медаљоном. Носи се на десној страни груди.

ОРДЕН ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ЗАСТАВЕ СА ЗЛАТНОМ ЗВЕЗДОМ НА ОГРЛИЦИ Двадесет осми по рангу орден СФРЈ, установљен 26. новембра 1947. године, у ствари је трећа класа Ордена југословенске заставе, а носи се о траци око врата. Лице и наличје (аверс и реверс) овог ордена исти су као у Ордена југословенске заставе са златним венцем, али нема звезде на грудима. Врпце се разликују по минијатурном сребрном знаку. До краја 1973. године додељена су 872 Ордена југословенске заставе са златном звездом на огрлици, за заслуге као што су наведене код Ордена југословенске заставе са лентом.

ОРДЕН НАРОДНЕ АРМИЈЕ СА СРЕБРНОМ ЗВЕЗДОМ За нарочите заслуге у изградњи и јачању оружаних снага СФРЈ или за нарочите успехе у руковођењу јединицама оружаних снага СФРЈ, у њиховом учвршћивању и оспособљавању за одбрану независности земље, додељује се тридесет први у рангу орден — Орден Народне армије са сребрном звездом. Овај орден, установљен 29. децембра 1951. године, носи се на десној страни груди, а од претходне класе, тј. од Ордена Народне армије са златном звездом, разликује се по томе што није позлаћен, а на врпци се виде три црвене пруге. До 1974. године додељен је 24.669 пута.

ОРДЕН ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ЗАСТАВЕ СА ЗЛАТНОМ ЗВЕЗДОМ Тридесет други у рангу, Орден југословенске заставе са златном звездом, у ствари четврта класа Ордена југословенске заставе, додељује се, као и више класе истог ордена, за заслуге у развијању и учвршћивању мирољубиве сарадње и пријатељских односа између СФРЈ и других држава, као и за нарочите заслуге у раду на развијању свести грађана у борби за независност земље. Носи се о петоугаоно савијеној траци на грудима, а врпца је диференцирана минијатурном црвено емајлираном петокраком звездом. До краја 1973. године, Орден југословенске заставе са златном звездом додељен је 635 пута. Установљен је 26 новембра 1947. године.

...ЈНЕ ЗАСЛУГЕ

ОРДЕН ПАРТИЗАНСКЕ ЗВЕЗДЕ СА ПУШКАМА Од претходних класа Ордена партизанске звезде, Орден партизанске звезде са пушкама, двадесет девети у рангу ордена СФРЈ, разликује се првенствено по томе што уместо ловоровог венца има две укрштене пушке од сребра. Овај орден установљен 15. августа 1943. године, носи се на десној страни груди, а до 1. јануара 1974. године додељен је 10.384 пута.

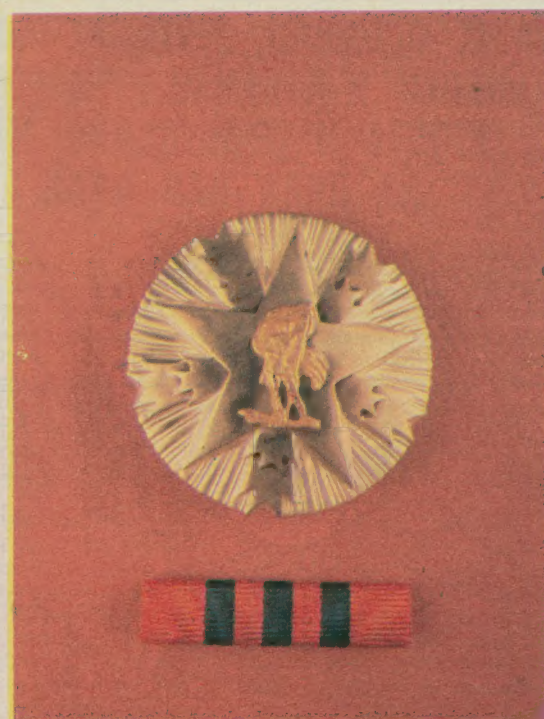

ОРДЕН ЗАСЛУГА ЗА НАРОД СА СРЕБРНОМ ЗВЕЗДОМ Тридесети по рангу орден СФРЈ, установљен 9. јуна 1945. године, у ствари је трећа класа Ордена заслуга за народ и дело је Ђорђа Андрејевића Куна. Заслуге за које се додељује исте су као и за Орден заслуга за народ са златном звездом и Орден заслуга за народ са сребрним зрацима. Носи се на десној страни груди.

ОРДЕН РАДА СА СРЕБРНИМ ВЕНЦЕМ Некадашња трећа класа Ордена рада, тридесет трећи по рангу орден СФРЈ, разликује се од претходне класе истог ордена по томе што није позлаћен, а на врпци има једну пругу више. Установљен је 1. маја 1945. године. Заслуге за које се додељује исте су као и за Орден рада са црвеном заставом. До краја 1973. године додељен је 78.377 пута, а носи се на десној страни груди.

ОРДЕН ЗА ВОЈНЕ ЗАСЛУГЕ СА СРЕБРНИМ МАЧЕВИМА Претпоследњи, тридесет четврти по рангу орден СФРЈ, намењен је старешинама ЈНА и грађанским лицима за заслуге за које се додељује и Орден за војне заслуге са великом звездом. Носи се на десној страни груди, а додељен је до краја 1973. године 69.213 пута. Установљен је 29 децембра 1951. године.

ОРДЕН ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ЗАСТАВЕ СА СРЕБРНОМ ЗВЕЗДОМ Последњи, тридесет пети по рангу орден СФРЈ (или пета класа Ордена југословенске заставе — како се раније називао), носи се на петоугаоно савијеној траци на грудима. Врпца овог ордена, установљеног 26. новембра 1947. године, а додељеног до краја 1973. године 528 пута, разликује се од осталих по минијатурној петокракој звезди од позлаћеног сребра.

НАСТАВАК У ИДУЋЕМ БРОЈУ

Текст: Д. Ацовић; Снимци: Љ. Патрногић

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

ДРАМА У ВАЗДУХУ

ПРОТИЋ ЈЕ ОДБАЦИО НЕУПОТРЕБЉИВИ ГЛАВНИ ПАДОБРАН И ПОВУКАО РУЧИЦУ РЕЗЕРВНОГ АЛИ СЕ НИШТА НИЈЕ ДОГОДИЛО. НАСТАВИО ЈЕ ДА ПАДА КАО ЂУЛЕ.

Држећи у једној руци сат са штоперицом а у другој микрофон, погледа прикованог за тамну мрљу на небу и белу куполу изнад ње, падобрански инструктор Властимир Савић је објашњавао окупљеном свету који се тога дана слегао на смотру Народне технике у Алексинцу:

— Када се купола напуни ваздухом...

У пола реченице Властимир је ућутао збуњен оним што се догађало у ваздуху: падобранац је одбацио главни падобран и као тане појурио ка земљи. А то није било предвиђено програмом. Осећајући на себи упитне погледе окупљених људи, Властимир се накашља као да хоће да прочисти грло и настави сигурним гласом:

— Падобранац Бранко Протић вам је управо приказао како се одбацује главни падобран. За неколико секунди он ће активирати резервни.

Један крупни чича, бркова пожутелих од дувана, сумњичаво заврте главом на те речи и добаци гласно:

— Море, разбиће се тај ко тиква!

БАШ ЈЕ ХРАБАР

Властимир који је чуо ове речи, нехотице задрхта а онда, сетивши се своје дужности коментатора, настави да објашњава:

— Протић ће сада повући ручицу резервног падобрана који се налази на грудима. Потребно је нешто више од две секунде да се купола напуни ваздухом.

И док је гомила задивљено гледала падобранца који се све више приближавао земљи а никако није отварао падобран, Властимир се питао шта се то догађа. Није могао да схвати због чега је Протић изненада одлучио да изведе атрактиван скок од кога је људима застао дах. Размишљајући о томе трже га шапат момчића од петнаестак година:

— Свака му част, баш је храбар!

„Јесте храбар, али му ово није баш много паметно!" помисли Властимир а онда поново принесе микрофон устима и рече:

— Кроз једну секунду отвориће се резервни падобран.

Међутим, та секунда је прошла, за њом још једна, а падобран никако да се отвори.

КУПОЛА СЕ УГАСИЛА

Ветар је почео по небу изнад Параћина да гомила меке, паперјасте облаке кад су са малог спортског аеродрома узлетела два авиона типа „курир". Попевши се на висину од 700 метара узели су курс према Алексинцу. У првом авиону су се, осим пилота, налазила и два искусна падобранца, Бранко Протић и Раде Веселиновић.

Двадесетак минута касније авиони су се нашли изнад Алексинца.

— Спремни? — упита пилот започињући заокрет.

— Јесмо! — одговорио је Протић пошто је бацио траку напоље да би одредио правац и јачину ветра. Тренутак касније скочио је у понор, остављајући за собом сивкаст траг димне бомбе закачене за леву ногу.

— Људи, ако почнем да се давим, спасавајте!

— После 17 секунди слободног пада повукао сам ручицу главног падобрана. Тренутак касније зачуо сам познато пуцкетање које прати отварање куполе: то је значило да је све у најбољем реду. За сваки случај подигао сам поглед и имао шта да видим — један крај падобрана подвукао се под други! За трен ока моја купола се згужвала и сад је личила на број „8". Померајући гуртне и конопце покушао сам да је отпетљам. Узалуд! Али, нисам се уплашио. И зашто бих — кад сам имао резервни падобран.

ПОГИНУТИ ЛУДО

У оваквим ситуацијама резервни не сме да се отвори пре него што се одбаци главни падобран — наставља причу Протић. — Кад сам га се ослободио, полетео сам ка земљи попут ђулета. Сада је још требало да променим положај, да се окренем леђима ка земљи и испружим леву руку. Бацивши кратак поглед према ораницама које су биле све ближе, окренуо сам се и повукао ручицу резервног падобрана. Али, ништа се није догодило. Ручица се заглавила!

—Поново сам је цимнуо, овог пута јако, али опет ништа. У том тренутку сетио сам се да нисам проконтролисао везе резервног падобрана! „Е, баш ћеш лудо погинути!", помислио сам док су ми низ кичму клизили ледени жмарци. Да ли је неко погрешно везао ручицу резервног падобрана или се она сама запетљала — нисам знао. Било како било, са мном је готово: од сигурне смрти делило ме је још само неколико секунди.

Па ипак, одлучио сам да још једном, последњи пут, покушам да отворим падобран.

— Од земље ме је делило нешто више од 200 метара када сам обема рукама тако бесомучно повукао ручицу — да је она попустила! Нисам се усуђивао да погледам да ли се купола правилно пуни. Кад сам подигао главу, одахнуо сам са олакшањем.

Али не задуго. Тог дана, 22. септембра 1974. године, као да се баш све заверило против мене: падобран се отворио сасвим ниско изнад земље и јак ветар, који је у међувремену почео да дува, понео ме је право ка реци Моравици! Из уста ми излете клетва. „Само ми је још ово требало", помислио сам.

Имао сам још толико времена да риболовцима који су ту пецали довикнем:

„Људи, ако почнем да се давим, спасавајте!"

— Већ следећег тренутка нашао сам се у води. Ветар ме је, док се купола надимала као једро, повукао низводно, али сам се срећом, после десетак метара, насукао на спруд. Успео сам некако да се усправим и скупим куполу пре но што је ветар поново дунуо.

Двадесетак минута касније, мокар и блатњав али срећан стигао је пешице до белеге на коју је заправо требало да скочи. Дочекао га је буран аплауз гледалаца којима још није било јасно каква се драма одвијала у ваздуху.

О. Вукадиновић

Цртице из историје

НЕМА ЗАКОНА ПРОТИВ ПСОВАЊА

Велико-Госпоинска скупштина одржана је на дан 28. августа 1864. године у Београду у сали нове Велике школе. Расправљано је о низу питања и посланици су поднели велики број предлога.

Милоје Блазнавац је захтевао да се стане на пут рђавој навици због које шуме страдају јер је „... код многих људи уобичајено да се велики трмови секу за сандуке мртвачке кад год ко умре, пошто влада сујеверје да два мртваца не треба да се сахране у даску од једног дрвета ..." Скупштина је одлучила „... да се за мртвачке сандуке наструже даска и у суднице сеоске сместе одакле ће моћи сваки узети колико му кад затреба ...".

Неготински посланик Јован Мишић је предложио да се у свакој окружној вароши подигне болница и да сваки бећар (неожењен) поред бећарског данка плаћа и у болнички фонд. Предлог је прихваћен као умесан, али је министар објаснио „... да се баш сад спрема пројект о овоме предмету ...".

Неколико радничких посланика је предложило „... да се забрани ношење сребрних новаца као накит, да се забрани грађење дрвених кућа, да се стане на пут псовању вере и закона, да свет уредно у цркву иде, дућани у празнике да се не отварају ...". Сви предлози су одбачени, а за затварање дућана је речено да већ постоје такви законски прописи.

Крушевачки посланици Јован Пећанац и Михаило Поповић, свештеник предложили су „... да се чиновницима без разлике, са платом већом од 500 талира, плата смањи ...". Овај предлог Скупштина одлучно одби „... почем се опште жели да има добрих чиновника, а ваљане раднике ваља платити ...".

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

УКЛЕТИ ПРСТЕН

СУЈЕВЕРНИ ХОЛИВУДСКИ ГЛУМЦИ ВЕРУЈУ ДА БИ РУДОЛФ ВАЛЕНТИНО МОЖДА И ДАНАС БИО ЖИВ ДА НИЈЕ КУПИО БЕЗВРЕДНИ АЛИ »СМРТОНОСНИ« УКРАС.

Коломбо је необично личио на Рудолфа Валентина. Зато је добио његов прстен.

Већ деценијама један безвредан прстен лежи скоро заборављен у сефу банке у Лос Анђелесу. Нико не жели да га види, а још мање додирне — чак ни службеници банке, којима је дужност да буду присутни приликом отварања сефова. За овај неугледни сребрни прстен у који је углављен јефтини полудраги камен везана је једна од најнеобичнијих холивудских историја, прича на граници измишљотине и стварности, као, уосталом, и све друго што долази из америчке „фабрике снова“. То је прича о уклетом прстену који је послао многе у смрт, прстену највећег филмског заводника Рудолфа Велентина.

ОПЧИЊЕНИ ВАЛЕНТИНО

Прича почиње 1920. године када је црнокоси и црнопути љубимац филмске публике први пут угледао прстен у излогу једне јувелирске радње у Сан Франциску. Човеку који је могао да купи најскупљи накит, баснословно богатом Валентину, пао је у очи безвредан и ружан прстен. Јувелир је препознао чувеног глумца и понудио му други накит, објашњавајући при том да је прстен уклет и да доноси несрећу. Али Валентино га није слушао. Легенда каже да га је прстен просто опчинио!

Купио је прстен и носио га у филму „Млади раџа“ који је неславно прошао код публике. Две године ниједан холувидски продуцент није понудио Валентину нову улогу. Међу његовим пријатељима било је сујеверних људи који су га саветовали да се што пре ослободи прстена. Валентино се смејао на то, али је престао да га носи. Ипак, није се одлучивао да га прода или баци, као што су сви предлагали.

Прстен је и даље лежао скоро заборављен у некој од фиока, док се Валентину постепено враћала стара слава. Тако су године пролазиле и дошла је 1926. када је славни глумац снимао „Шеиковог сина“. Ради тог филма поново је ставио прстен на руку, сматрајући да сасвим одговара костиму који је носио.

Три седмице по завршетку снимања, Рудолф Валентино нашао се у Њујорку на забави приређеној њему у част. Изненада је осетио снажне болове у трбуху и пао на под док су присутне обожаватељке славног глумца вриштале и такође падале у несвест. У тој пометњи нико није приметио да се на прсту Рудолфа Валентина блиста „уклети“ прстен.

Две седмице касније био је мртав. Дијагноза: акутно запаљење слепог црева.

> **HAJ...HAJ...HAJ...**
>
> **НАЈТЕЖА БЕБА**
>
> **У Турској је 3. јуна 1961. године у месту Кегхам мештанка по имену Саадет Кор родила најтежу бебу на свету. Новорођенче је имало 10 килограма и 992 грама.**
>
> **НАЈВИШЕ ЗЛАТА**
>
> Највећа златоносна област на свету је Уитсуотрсренд педесетак километара од Јоханесбурга у Јужној Африци. Од 1886. године, када је тамо откривено злато, до данас производња се стално повећавала тако да сада износи преко 1.100 тона злата годишње. На овом подручју запослено је 650.000 радника.
>
> **НАЈСТАРИЈИ СТРИП**
>
> **Бим и Бум су најстарији цртани ликови који се и данас редовно објављују у свету. Овај стрип се први пут појавио 1897. године у САД и од тада непрекидно излази.**

СМРТ НА УЛИЦИ

Међу заоставштином глумца кога су дуго оплакивале многе жене Европе и Америке, нашао се и необични прстен. У знак сећања на свог пријатеља и партнера у многим филмовима, прстен је узела Пола Негри, чувена глумица немог филма. Није прошло ни неколико дана, а Пола Негри је пала у кревет од неке чудне и необјашњиве болести бар тако гласи прича. С тешком муком опоравила се тек после годину дана када је срела Руса Коломба, блиског пријатеља Бинга Крозбија. Запањена његовом сличношћу са покојним Рудолфом Валентином, поклонила му је прстен с речима:

— Од једног Валентина — другом Валентину!

Пет дана касније, Коломбо је погинуо у саобраћајној несрећи, а прстен је доспео у руке његовог најбољег пријатеља, популарног забављача Џоа Казина.

Казино је био сјуеверан човек и није се усудио да прстен стави на прст. Сместио га је у стаклени ковчежић и заборавио на њега. Али како су месеци пролазили и ништа се није догађало, Казино је престао да верује у проклетство које прстен доноси власнику. Одлучио је да га стави на прст — где се налазио и седмицу дана касније када је Џоа Казина, док је прелазио улицу, ударио камион и убио на месту.

Све дотле, прича о „уклетом“ прстену који својим власницима доноси невоље и смрт, ишла је само од уста до уста, али сада су је дохватили новинари и сва америчка штампа донела је на првим страницама невероватну историју прстена Рудолфа Валентина. Али брат Џоа Казина није хтео да поверује у то.

— Ништа ме не може уплашити! — рекао је он и пркосећи празноверици становника Холивуда, ставио прстен на руку.

Носио га је месецима и — ништа се није догодило! Затим га је позајмио једном страсном скупљачу предмета којим се служио Рудолф Валентино и опет се ништа није догодило.

Свет је престао да се занима за „уклети“ прстен све док га једне ноћи није украо обијач Џемс Вилис. Излазивши из стана Дела Казина у 2 часа ујутро имао је пех да натрчи баш на полицајца. Овај је, не двоумећи се ни часа, потегао револвер и опалио само један метак у тамну прилику која је грабила алејом и није хтела да се заустави на његов позив. Тај метак је био довољан и Џемс Вилис је лежао мртав на плочнику. Међу опљачканим стварима био је и — „уклети“ прстен.

ПАО ЈЕ У КРЕВЕТ

Новинари су поново подгрејали причу о судбини свих власника Валентиновог прстена и то је дало идеју Еду Смолу да га рекламе ради, стави на прст Џеку Дану када је, неколико година касније, почео снимање филма о животу Рудолфа Валентина. Џек Дан, иначе звезда на клизаљкама и ранији партнер Соње Хени, личио је на Рудолфа Валентина готово колико и покојни Рус Коломбо и управо због тога је добио главну улогу.

Имао је само 21 годину када је, одевен у валентиновску одећу и са „кобним“ прстеном на руци, изашао пред камеру да начини прве, пробне снимке. Одмах после тога пао је у кревет, а само десет дана касније умро од неке ретке болести крви.

Тек тада прстен је смештен у сеф банке у Лос Анђелесу где се и данас налази. Људска празноверица била је јача од разума. Случајан сплет несрећних околности проглашен је за необично проклетство и више нико није могао разуверити сујеверне глумце. Тако се родила легенда да би Рудолф Валентино можда и данас био жив да није у Сан Франциску купио ружни и јефтини али „смртоносни“ прстен.

А када је, пре неколико година, банку напала једна гангстерска банда с намером да је опљачка и када су том приликом у препуцавању с полицијом погинула тројица, прича о „уклетом“ прстену поново је подгрејана. Иако разбојници нису ни имали намеру да украду прстен, па чак нису ни дошли близу њега! Свеједно, легенда је створена и док буде трајало сећање на Рудолфа Валентина, препричаваће се историја његовог прстена који је „унесрећио“ неколико особа, али зато разонодио многе натприродним силама наклоњене Американце.

М. Р.

ЧУДОВИШТА ПЛАШЕ ПОМОРЦЕ

КАПЕТАН ЈЕ НАРЕДИО ТОБЏИЈАМА ДА ОТВОРЕ ВАТРУ. ПОГОЂЕНА НЕМАН БАЦАКАЛА СЕ ПО ПОВРШИНИ ДОК СЕ МОРЕ ПЕНИЛО ОКО ЊЕ.

Фон Фостнер, капетан немачке подморнице У-28, угледао је у окулару перископа британски теретни брод „Иберија" који је тог мирног јутра, 30. јула 1915. године, пуном паром пловио преко Атлантика према Енглеској. Командовао је пуну борбену готовост и после неколико минута, када је подморница заузела најподеснији положај за напад, наредио да се испале два торпеда.

Погођена по средини и код крме, „Иберија" је убрзо почела да тоне. Према писменом извештају немачког капетана, енглески брод је експлодирао негде на дубини од 600 метара. Делови бродске опреме ускоро су исплывали на површину а заједно с њима и огромна морска неман коју су шест Немаца на командном мосту подморнице угледала готово надохват руке. Иако уплашени и изненађени они су ипак имали довољно времена да запазе неке детаље пре но што је рањена животиња заронила. Била је дугачка, гласио је њихов извештај немачкој врховној команди, око 15 метара а личила на огромног крокодила дугачке шиљате главе са четири ноге налик на весла.

ТОПОВИ СУ БИЛИ СПРЕМНИ

Овакви извештаји већ неколико стотина година збуњују научнике уверене да су морске дубине довољно истражене и да тамо нема више ни једног живог створа за кога човек не зна. Међутим, недавна истраживања професора Жака Пикара и поручника америчке морнарице Волша, људи који су доспели до највећих дубина у Тихом океану, изгледа да оповргавају ово веровање.

Они су открили да на дну, 11 колиметара испод морске површине, бораве мајушни црвени ракови, дуги само 2,5 сантиметара и побили теорију да живот није могућ на таквим дубинама где влада незамислив притисак.

Зато многи верују да ће истраживачи великих дубина једног дана изаћи на површину с необичном вешћу: Нашли смо морска чудовишта! У прилог томе они наводе безброј тврдњи помораца и прекоокеанских путника који су се срели с таквим неманима.

Капетан Ф. В. Дин, командант ратног брода „Хилари", који је маја 1917. године патролирао дуж обале Шкотске у потрази за немачким подморницама, поднео је необичан извештај својим претпостављеним. Тог јутра, 27. маја, море је било мирно као уље а видљивост одлична. У једном тренутку, дежурни на командном мосту приметио је у даљини неки предмет који се љуљушкао на површини воде.

Посаде топова биле су спремне да отворе ватру, али пред њима није била немачка подморница као што су очекивали. Официри на командном мосту и морнари крај топова с чуђењем су угледали, кад је брод пришао довољно близу, необичну змијасту главу која се дизала из воде. Капетан Дин је касније изјавио да је чудовиште имало главу налик на крављу али много већу.

— Изгледа да то биће није имало ни рогове а ни уши. — рекао је он. **— Било је црне боје са беличастом мрљом између ноздрва, баш као што се често среће код крава. —** Капетан ратног брода, наравно, није имао времена да хвата морска чудовишта, али су он и тројица његових официра проценили да је врат ове морске немани био између три и пет метара, а да се испод површине воде налазило дуго и незграпно тело.

Капетан је наредио тобџијама да отворе ватру. Два су промашила, али трећи топ је забележио пун погодак. Неман се неколико тренутака бацакала по површини док се море пенило око ње а затим је заронила или потонула.

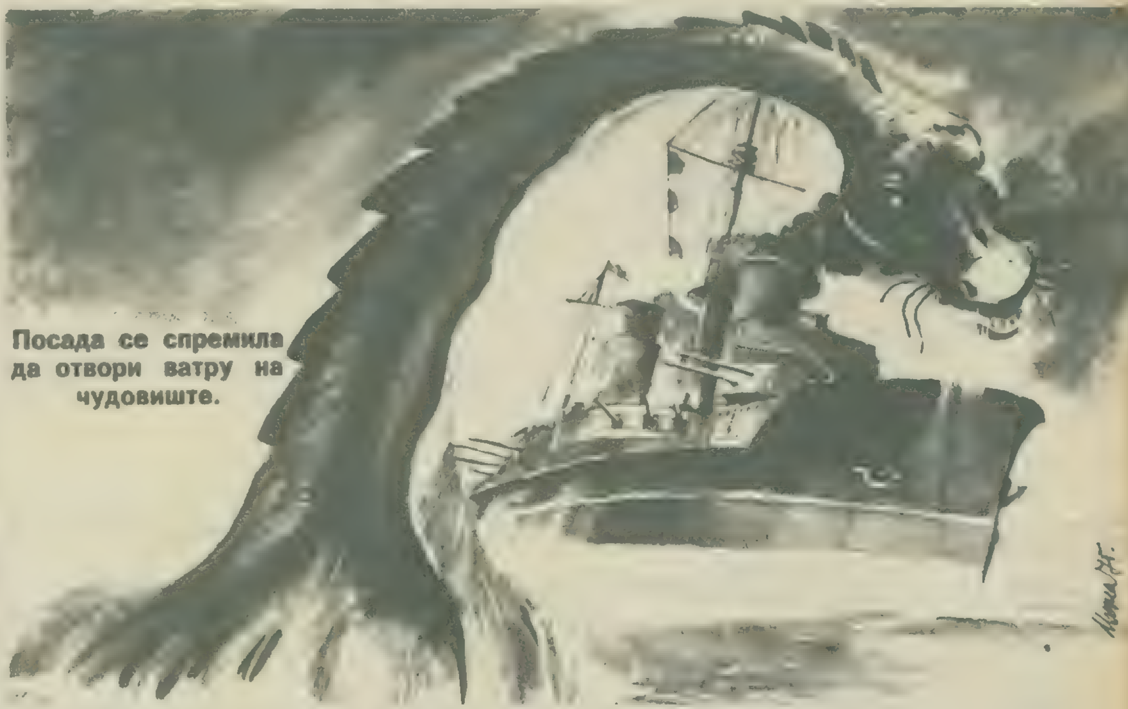

Посада се спремила да отвори ватру на чудовиште.

ПРЕСЕКАО МОРСКУ ЗМИЈУ

На почетку овог века, тачније 1905. године, два научника на палуби јахте „Вилхала", Е. Мид-Валдо и М. Никол, угледали су у водама испред Бразила „огромно пераје боје морске траве дуго преко један метар које се помаљало из воде у висини од око пола метра. Мид-Валдо, који је необично створење посматрао кроз двоглед, записао је следеће: „Велика глава на крупном врату дебљине човечијег тела помолила се из воде и уздигла два метра изнад површине. То биће имало је главу и очи као корњача, а врат мрк с горње стране, а беличаст с доње".

Капетан Ц. Фордан са „Санта Кларе" послао је радио-извештај да је 30. децембра 1947. године у 11.55 својим бродом пресекао неко морско чудовиште надвоје. То се догодило у зони Голфске струје испред обале Флориде, баш у тренутку када су се официри на командном мосту спремили да крену на ручак. Трећи официр Џон Акслесон и сви други угледали су пред бродом змијасто створење које није опазило лађу.

Званични капетанов извештај гласи: »Глава створења била је дуга 1,80 метара, широка око 70 см а дебела око 60 см. Ваљкасто тело било је дебело око 90 см, а део који се видео кроз воду могао је бити дуг око 12 метара. Када је прамац брода пресеко створење, вода се зацрвенела". Капетан и посада тврде да је то била крв. Они, уосталом, сматрају да неман никако не би могла бити риба јер није имала ни пераја а ни шкрге на глави или врату. Њено тело било је тамномрке боје, глатко и без длака, а удове нико није видео.

М. Р.

Наша средњовековна повест

НАЈБОГАТИЈИ У ЕВРОПИ

Иако је Смедерево пало 1439. године, Ђурађ Бранковић је и даље остао један од најбогатијих владара ондашње Европе. Њему је, као наследна деспотовина остала Зета, али је задржао, што је значајније, територију око Новог Брда, најважнијег трговачког и рударског центра средњовековне Србије. Овај веома утврђен град са око 40.000 становника налазио се на Великој планини, северно од Гњилана, и у њему се вадило злато, сребро, олово и гвоздена руда.

Годишњи чист приход од 200.000 дуката Ђурађ Бранковић је добијао највећим делом из ковница Новог Брда, а колико је то богатство најбоље говори следећи податак: Дубровчани су, стављајући у оптицај злато које им је Ђурађ Бранковић поверио на чување, имали више користи од камате него од главница многих других феудалаца чије су злато такође чували.

Када је, путујући у Будву, деспот Ђурађ 1440. године свратио у Дубровник, оставио је на чување силно благо: 170.000 српских, млетачких, турских и угарских дуката, затим много сребрног новца, накита и других драгоцености, па чак и намештај и одећу.

КРАЉИЦА ЈЕ

ЕЛИЗАБЕТА I, кћерка Ане Болен и Хенрија VIII, најчувенија је краљица у историји Енглеске — према оцени многих историчара. Само три године после Елизабетиног рођења, Ани Болен је 1536. године одрубљена глава па се тако будућа краљица нашла препуштена бризи дадиља. Живот занемареног и усамљеног детета који је Елизабета водила на двору свог суровог оца, није је сломио. Напротив, учинио је одлучном, хладном и самовољном. Зато нимало не изненађује што је после смрти своје полусестре, краљице Марије Тјудор, упркос устанцима и верским прогонима, успела да се 1558. године попне на енглески престо.

УБРЗО СЕ ПОКАЗАЛО да је Елизабета I жена бистрог ума и снажног духа: остајући верна протестантизму, покрету који је тражио реформу цркве због чега је папа покушао да га сузбије, успела је да Енглеску ослободи католичког притиска. Тиме је не само смирила прилике у земљи, већ и утрла пут развоју текстилне индустрије, трговине и поморства. За време њене владавине, Енглеска се упушта у низ поморских подухвата. Тако је сер Френсис Дрејк, тражећи пут за Индију, постао први Енглез који је опловио свет, док је сер Валтер Рали основао Вирџинију, прву енглеску колонију у Северној Америци. Својеврсну ренесансу Енглеска доживљава и у уметности: појављују се чувени писци као што су Вилијам Шекспир, Кристофер Марло, Едмунд Спенсер и други.

КАДА ЈЕ У СВОЈОЈ 25. ГОДИНИ Елизабета постала краљица, један од првих проблема који је морала да реши била је — удаја. Знајући да не може да се одупре притиску племства, а желећи да сачува круну, морала је да се претвара да тражи мужа. На томе је ствар и остала. Да је могла да се уда за кога жели, вероватно би се одлучила за ерла од Листера или ерла од Есекса. Па ипак, иако јој је Есекс био врло драг, није се нимало двоумила да га осуди на смрт због завере коју је сковао против ње.

МРЗЕЛА ОГЛЕДАЛА

ПОШТО ЈЕ 1568. ГОДИНЕ са шкотског престола свргнута Марија Стјуарт, Елизабета је као добра рођака похитала да јој пружи уточиште. Али, с обзиром на то да је шкотска краљица ина че веома јака и самовољна жена, била римокатолички претендент на енглески престо, то се Елизабета постарала да је смести у затвор и чак осуди на смрт.

СМАКНУЋЕМ МАРИЈЕ СТЈУАРТ 1587. године, Елизабета I је против себе окренула читаву католичку Европу. Бесан због убиства шкотске краљице, али највише због енглеских морепловаца који су стално пљачкали његове бродове, Филип II Шпански је одлучио да Елизабету „научи памети". Већ следеће године, послао је на Енглеску „непобедиву армаду". Чим је Елизабета чула да се шпанска флота приближава Ламаншу, похитала је у Тилбери да ватреним говором да подстрека својим војницима.

ШПАНСКУ „НЕПОБЕДИВУ АРМАДУ" сачињавало је око 130 бродова са близу 30.000 војника. Недељу дана трајале су жестоке борбе на мору а онда је Енглеска задала Шпанији последњи ударац: у одлучујућој бици код Кадиса, Шпанци су претрпели такве губитке да су били приморани да потраже спас у бекству. Већина шпанских бродова била је потопљена, док су преостали тешко оштећени. Победа над армадом 1588. године није значила и окончање рата са Шпанијом, али је зато подигла углед не само Енглеској већ и њеној краљици. Стекавши превласт на мору, Елизабета је створила могућности за нова освајања и ширења империје.

КАКО ЈЕ ВРЕМЕ ПРОЛАЗИЛО, Елизабета је све више постајала свесна својих година и ружноће. Патила је због тога толико да је чак забранила да се на двору држе огледала. Своје већ увело лице сакривала је, колико је то могуће, увојцима црвенкасто-смеђе перике. Пред крај живота Елизабета је, сетна и мрзовољна, највећи део времена проводила у кревету, дубоко завaљена у јастуке. Заморена државним пословима, настојањем да се одржи на престолу и дворским интригама, умрла је 24. марта 1603. године.

ГУШТЕР КАО УЛАЗНИЦА

БУДУЋИ ВЕЛИКИ УМЕТНИК СЕДЕО ЈЕ НА ПОЗОРНИЦИ И НАПЛАЋИВАО УЛАЗНИЦЕ У НАТУРИ. НАЈВИШЕ СЕ РАДОВАО ИНСЕКТИМА И СИТНИМ ЖИВОТИЊАМА ЧИЈИМ ЈЕ КРИЛИМА И РЕПОВИМА БОЈИО СВОЈЕ ЦРТЕЖЕ.

Крајем прошлог века у Пирот је често долазио циркус на општу радост деце којој је то била једина разонода. И мали Бора је међу првима трчао да дочека „циркузане“, кловнове и акробате и да изблиза види старог и већ ослепелог лава. А после многобројних представа, када су паковане шарене шатре, упрезани коњи и циркус уз клопарање точкова полако одлазио из града, деца су данима плакала и запиткивала родитеље када ће поново доћи.

Иако је тек завршио основну школу, Бора је одлучио да помогне својим малим пријатељима. Набавио је велики дрвени сандук, преправио га према својој замисли и поставио на пољану где су се обично одржавали вашари. Сандук је представљао позорницу, а глумци који су играли у њему (све јунаци из народних песама и прича: Муса Кесеџија, Краљевић Марко, вила Равијојла...) били су изрезани од папира, обојени и окачени о конопац. Седећи на „крову“ позорнице, не шире од педесетак сантиметара, Бора их је покретао мрдајући прстима и изговарао текст.

Деца су одмах похрлила да виде то чудо. Али да би уживали у представи, морали су да плате улаз. Уместо гроша давали су му дугме, лепо изрезбарен штап, јабуку. Ипак, најскупља улазница био је — скакавац или гуштер. Они који су их доносили могли су да седе у првим редовима. Јер, крила и репови ових инсеката и животиња служили су довитљивом малишану да њима — боји своје цртеже!

ЦВЕЋЕ УМЕСТО БОЈА

Његови родитељи и цела породица Стевановић са којом је живео у Пироту, граду чије ће куће, калдрму и људе касније, често дочаравати на својим платнима, замерили су му када је на зидовима и вратима соба обичним плајвазима или мастиљавом оловком цртао укућане, своју учитељицу или другове. Али, њему се то много допало.

— Празни су ови зидови. Зар није лепше када су шарени! — одговарао је на сталне грдње.

Једног дана случајно се досетио нове технике сликања. Док је на школским часовима по листовима из свезака шарао цветне ливаде, брда и небо препуно облака, одједном се замислио. Зашто не би покушао да обоји свој цртеж.

Крајем прошлог века чак је и сликарима било тешко да пронађу боје а поготову једном дечачићу који није знао да постоје „фарбе“ што се растварају водом или уљем. Ипак, Бора је решио тај проблем!

Пошто је било пролеће, данима је лутао шумама и пољима и скупљао цвеће јарких боја, нарочито, црвено и ружичасто. Тада је приметио да је трава у сенци неког дрвета блеђа од оне коју је проналазио поред поточића и на ливадама.

На малој позорници, направљеној од дрвеног сандука, наступали су јунаци из народних песама али — изрезани од папира.

Чим би дошао сортирао је биљке према бојама и нијансама. А онда је цветним латицама, корењем и листовима бојио цртеже и тако добијао слике нежних тонова. Када би био незадовољан превише светлим нијансама, онда је стабла и брда бојио скакавцима, или вилиним коњицима трљајући по папиру откинутим крилцима.

ТО САМ ЈА!

Још као дечак волео је да црта своје најближе, а и касније, када је постао познат, Бора највише портретира ћерку Мирјану, сина Рајка, супругу Јелену... Ипак, његов најбољи и најдражи модел, како је често говорио, била је Радмила, млађа сестра његове жене.

Када је децембра 1970. године отворена велика ретроспективна изложба сада већ чика Боре, међу посетиоцима нико није запазио једну старицу. Обучена у црни капут мало погурена али још лепог лица, застајала је испред сваке слике, дуго посматрала и сетно климала главом. Онда је дошла до „Девојке с књигом“. Пришла јој је сасвим близу као да је хтела да провери сваки детаљ. Замишљено је гледала а потом тихо рекла једном посетиоцу који се дивио слици:

— То сам ја! Бора је мене сликао. Тада сам имала само петнаест година.

Радмила Павловић сада има 85 година, седу кратку косу уместо бујне, дуге и мора да ставља наочари када чита новине или књигу.

— Често ме је сликао. Била сам најстрпљивија, могла сам сатима мирно да седим — прича Радмила која је данас већ прабаба. — Бора је дуго радио ову слику а ја сам му позирала после часова у гимназији и музичкој школи. Али, чим сам почела да старим, нисам му више била занимљива као модел. Јер, он је увек волео младост и ведрину.

Тада је Бора рекао, показујући на ту слику:

— Погледајте како је ова рука спуштена, баш као што треба за композицију. А нисам је по разуму радио. Једноставно, осећао сам да тако треба да буде. Видите како и велике ципеле има, од старије сестре их је позајмила...

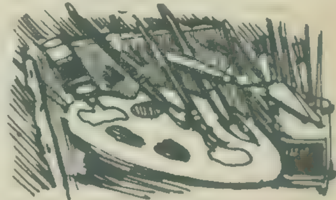

У већ трошној кући на којој пише „Мирјана“, у Београду, тамо где се „газела“ рачва, преко пута Бориног кревета где већ четири године лежи болестан, на зиду је окачена репродукција „Девојке с књигом“ (оргинал се налази код једне београдске породице). Када се пробуди из дугих снова, прво што угледа је баш она, слика којој се толико диве и која га подсећа на сав његов плодни рад.

Сада га је старост притисла, понекад се пожали да му је тешка. Напунио је 97 година а столеће које је провео у природи, међу бојама, другујући са лепотом скривено је у његовим очима. Али о својој тузи што не може више да ради — неће да прича.

Б. Јеремић

БОРИВОЈЕ СТЕВАНОВИЋ се родио 1878. године у Нишу а основну школу и два разреда гимназије похађао је у Пироту. У Београд прелази 1891. године где се уписује у Српску цртачку и сликарску школу Кирила Кутлика коју завршава као један од најбољих ученика. После тога пет година проводи у Минхену где другује са Радојем Домановићем и Јованом Скерлићем. А онда се, 1904. године, заувек враћа у Београд да језиком кичице говори о његовим скривеним лепотама. После импресионистичког и сезановског периода, постаје романтични реалиста, слика Булбудер, Маринкову бару, Чубуру, Јатаган малу, Вождовац, Карабурму и онај стари некадашњи Београд. Често говори да „две реке на којима лежи овај град дају ваздуху лелујавост која инспирише уметнике“.

Најпознатије његове слике су „Крчаг и тепсија“ (1898), „Девојка с књигом“ (1906), „Ташмајдан“ (1920)... а „Мртва природа с бокалом“ настала је 1967. после скоро 70 година плодног рада.

Члан је Српске академије наука и уметности, добитник Седмојулске награде за 1960. годину, а пре две године поводом 95. рођендана друг Тито га је одликовао Орденом заслуга за народ са златним венцем.

Урадио је преко 3.000 слика: пејзажа, мртвих природа и портрета који остају као део историје нашег сликарства, документ једног доба и његове уметности.

ПРЕ 150 ГОДИНА ПУШТЕНА ЈЕ У САОБРАЋАЈ ПРВА ПРУГА НА СВЕТУ

УБИСТВО У ЕКСПРЕСУ

Путовање железницом било је прилично ризично пре стотинак година. Ако не би погинуо у некој од честих несрећа, путник је лако могао постати жртва разбојника.

Прво убиство на железници почињено је још 1846. године: Немац Франц Милер када је покушао да опљачка једног путника.

У почетку, железница је била много несигурније превозно средство него данас. Поред врло честих саобраћајних несрећа пре стотинак и више година, пљачке и злочини на енглеским возовима толико су узели маха да је јавност сасвим озбиљно предлагала да по један полицајац седи у сваком купеу или на крову сваког вагона и кроз нарочите отворе контролише путнике.

А први путнички воз, први на свету, почео је да саобраћа пре тачно 150 година између енглеских градова Стоктона и Дарлингтона. Грађани су, у почетку, били веома неповерљиви према новом превозном средству, али су се касније навикли на удобност путовања железницом. У то време сваки купе прве класе је имао двоја врата кроз која се излазило напоље, а између купеа није постојао ходник као данас, нити се могло прелазити из вагона у вагон. То је криминалцима омогућавало да на миру раде свој посао, па је још 1863. године лондонски лист „Глоб" био принуђен да констатује: „У енглеским возовима више ни један путник није сигуран од пожара, разбојника и убица".

Овај лист је поменуо пожар на првом месту јер су се тада путници треће класе возили у отвореним вагонима без седишта у које је могло да стане око 60 људи. Они су тако путовали стојећки, што је било нарочито напорно када би композиција, а то се неретко дешавало, сатима на споредном колосеку чекала укрштање или другу локомотиву. Пошто трећа класа није имала кров, понеки путници су напуштали воз с рупама на одећи — прогорелој од силних варница што су врцале из димњака локомотиве.

КУРШУМ ЗА КРАЉИЦУ

На првим возовима су се често догађале и саобраћајне несреће, обично због неразвијене сигнализације и слабо урађене пруге. Зато је један лондонски часопис дошао на идеју да исплати најближем рођаку сваког погинулог путника своту од 100 фунти стерлинга — под условом да се у џепу несрећника у тренутку судара или претурања налазио најновији број овог листа. Није познато да ли се часопис боље продавао после тога

Прво убиство на железници догодило се још 1846. године, на прузи између Фенчерча и Хекни Вика у Енглеској када је неки Франц Милер, пореклом Немац, ударцима штапа убио једног постаријег чиновника у намери да га опљачка. Али убиство, које је због своје свирепости узбуркало енглеску јавност, догодило се неколико деценија касније у експресу за Брајтон. Починио га је Перси Меплтон, лондонски беспосличар када је одлучио да започне нови живот у Америци. Пошто је био без новца, решио је да опљачка неког усамљеног путника у возу за Брајтон. Попео се у експрес код лондонског моста изабравши притом купе у коме је седео само један добро обучен постарији џентлмен.

У несрећног човека Меплтон је прво опалио хитац из пиштоља, а затим му је, да би био сигуран, задао четрнаест удараца ножем и тољагом. Наравно, ефикасна лондонска полиција ускоро је успела да ухвати убицу и он је осуђен на смрт и обешен.

Наравно, ни познате личности нису биле сигурне на енглеским железницама. Један судија добио је куршум у леђа када се у Нотингему пео у воз, а краљица Викторија је постала мета атентатора кад је силазила из воза код Виндзора. У првом случају нападач је био човек који је изгубио парницу, а у другом неки анархиста коме је рука задрхтала када је подигао оружје па је — промашио краљицу.

ЖЕЛЕО ЈЕ ДА ВЕЧЕРА КОД КУЋЕ

Деценијама на железници није постојао никакав систем којим би путници обавестили машиновођу да се у возу догађа нешто необично. Зато је женама саветовано, ако би се нашле у невољи, да машу кроз прозор марамицама, везаним за мотку, али притом нико није објашњавао где да нађу штап кад им хитно затреба. Ни друга идеја није била много интелигентнија: неки су предлагали да се споља на сваком купеу угради сигнална ручица, налик на оне код старих аутомобила, која би се појавила из зида вагона кад би се изнутра повукао канап. Идеја није реализована из простог разлога што машиновођа не би имао времена да гледа напред, куда вози, ако би морао да пази на вагоне

Железничке компаније су, наравно, биле против заустављања возова на отвореној прузи, па се 1865. године могла наћи у „Железничком гласнику" оваква белешка: „Ако бисмо дозволили да сваки путник зауставља воз кад му се прохте, било би то исто као кад бисмо сваком грађанину дали право да за свој рачун објављује рат некој страној сили".

Данашњи систем заустављања возова повлачењем сигурносне ручице која аутоматски делује на кочнице пронађен је тек крајем прошлог века. Пошто су се овом новином неки почели врло радо да служе, одређена је казна од пет фунти стерлинга, у то време велика сума, за безразложно заустављање воза. Један од првих оптужених за овај прекршај био је неки Шелби Придо који је зауставио „брајтон експрес" у Којдону јер је, како је изјавио, „желео да вечера код куће".

Судија га је ослободио плаћања казне овако образложивши пресуду:

— По нашем мишљењу, поступак господина Шелбија је сасвим на месту. Свако жели да обедује код куће па му то треба и омогућити.

Градови и људи: ДУБРОВНИК

КОНАВЛИ НА ПРОДАЈУ

Дубровачка Република је 1414. године купила од босанског великаша Сандаља Хранића пола плодног Конавла за суму од 12.000 дуката. Хранић је добио уз то и кућу у Дубровнику која и данас стоји крај Кнежевог двора, преко пута цркве Велике Госпе и годи-

шњу ренту од 500 перпера. Сандаљ Хранић је у тој кући живео извесно време са својом другом женом, кћерком кнеза Лазара.

Другу половину Конавла продао је Републици 1427. године босански феудалац Радослав Павловић по истој цени тако да је Дубровник знатно повећао своје поседе у околини, уз Брач, Хвар и Корчулу, острва која му је уступио угарски краљ.

У то време, средином 15. века, Дубровчани су отварали ткачнице продајући становницима целог Балкана вунену одећу и кожне производе. Италијански архитект Онуфрије дела Кава је довео воду са извора Шумета, изван града, а водовод који је снабдевао цео град користило је на Пилама, испред самих градских зидина, 14 млинова за испирање вуне. То је био период великог полета занатства у Дубровнику чије се племство ипак најрадије бавило трговином.

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ...

ЈЕДНЕ КИШНЕ НОЋИ...

Дежурни у полицијској испостави поче да гунђа видевши свог колегу како улази покисао до коже:

— Пази како изгледаш! Направићеш потоп у соби!

— И ти би тако изгледао — бесно му одговори колега — **да си четири сата патролирао по оваквом невремену. Киша све време није престајала, лила је као из кабла.** — А онда погледавши на зидни часовник узвикну:

— Јао! Већ је 11 часова... скоро ће поноћ.

Одједном одјекну продорна звоњава телефона. **„Упомоћ! Брзо дођите! Управо сам нашао своју тетку... мртву... убијену! Дођите брзо, молим вас..."** — чуо се узбуђен глас из слушалице.

— Смирите се — рече дежурни полицајац. **— дајте ми своју адресу...**

Ускоро је о догађају био обавештен и инспектор париске полиције Лален. После петнаестак минута налазио се на вратима једне усамљене куће у предграђу Париза. Ту је већ стајао блед и видљиво узбуђен рођак убијене, Марсел Бертрикс.

— Стигао сам, инспекторе, пре... — затим погледа на часовник који је стајао у холу... — пре пола часа. И нашао сам је... Ох! не могу да говорим... ужасно ми је.

Инспектор Лален га мирно замоли да га одведе до несрећне жртве. Била је то старица беле косе. Око врата је имала омотано уже.

И док је инспектор са својим људима вршио претрес у кући, старичин нећак је тихо плакао.

— Ја сам већ претражио целу кућу — проговори најзад млади Бертрикс **— али никога нисам нашао. Њена домаћица је имала слободан дан. И зато ме је тетка замолила да дођем и да јој купим нешто за кућу.**

Ускоро је стигао и судски лекар. Он је могао само да констатује да је смрт наступила пре три или четири часа.

Инспектор Лален приђе прозору. Около усамљене куће налазио се густ парк. У даљини се видела велика капија.

— Да ли је капија увек отворена? — упита Лален Бертрикса.

— Да, инспекторе. Моја тетка је била пуна поверења у људе, у кућу је могао да уђе ко год хоће.

— Да ли сте дошли колима? — наставио је ин**спекткор.**

— Да, испред куће су. Ако се мало нагнете кроз прозор видећете их — одговори Бертрикс.

А онда тобож незаинтересовано, инспектор Лален упита младића.

— Јесте ли ви једини наследник убијене?

Младић га погледа зачуђеним очима:

— Да... али да... ја сам њен једини живи наследник. Али... ох, инспекторе! Ваљда не сумњате? Па тек што сам стигао!

— Где сте били вечерас око 19 часова?

— Код своје куће. Тетка ми је телефонирала око 18,40 или 18,45, али не касније, и молила ме да дођем код ње што пре. Рекао сам јој да сам тренутно заузет и да ћу стићи касније. А сад се толико кајем што нисам одмах дошао овамо...

— Прошетаћу се мало око куће — рече инспектор Лален.

После три минута инспектор се врати у кућу.

— Ви лажете, Бертрикс! — рече младићу.

— Како..?

— Тврдили сте да сте овамо дошли пре четрдесетак минута?

— И сад то тврдим...

— Не, то није истина. А рећи ћу вам и због чега то није истина. Боље признајте, младићу.

Знате ли, драги читаоци, на основу чега је инспектор Лален посумњао у речи младог нећака убијене? Ако не знате, прочитајте **решење на 35. страни.**

НЕОБИЧНА ЗАНИМАЊА

ПЛАЋЕНИ ЗА НЕРАД

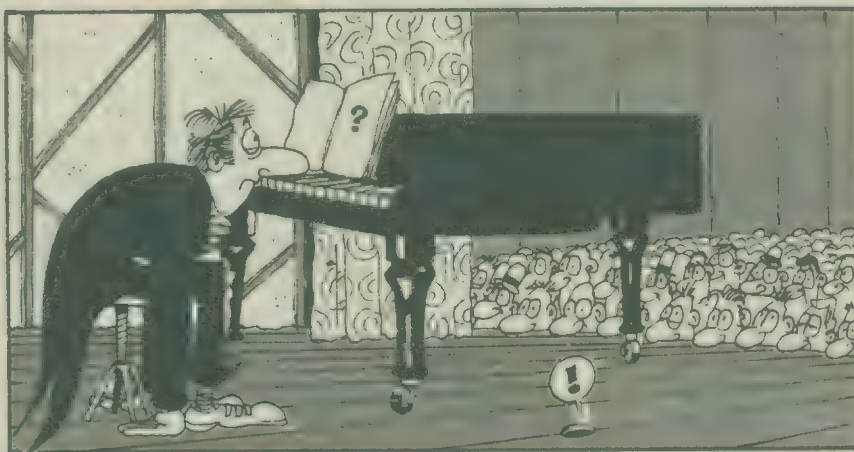

Пијанист је изашао на подијум, поклонио се слушаоцима и сео за клавир, а публика је чекала да почне да свира тачно 4 минута и 33 секунде. Затим је пијанист устао, поново се поклонио и отишао не одсвиравши ниједну ноту. Било је то прво извођење „Нечујне сонате 4' 33''" од Џона Кејџа.

Пре концерта је Американац Кејџ био представљен као „најутицајнији и највећи живи композитор", а о његовој новој музици је речено да се састоји од звукова који нису забележени на нотама, јер су — ноте празне. Сам Кејџ тврди да је тиме успео да натера публику да слуша звуке којих није свесна: шуштање програма, шкрипање столица и — хркање.

И произвођачи грамофонских плоча су најзад схватили да се и тишина може да уновчи. Ако посетиоцу досади бучна поп-музика из џу-бокса, може да убаци жетон у машину и пусти плочу на којој је снимљена — тишина.

Уопште узев, у данашњем свету очигледно није тешко зарадити новац не радећи ништа. Јер како иначе објаснити огроман успех књиге под називом „Ништа" која је постала бест-селер у САД и већ продата у тиражу од 25.000 примерака ако се зна да књига садржи 160 потпуно празних страница. Своје „ремек-дело" аутор је рекламирао као књигу „за лаку ноћ" намењену само онима који могу да заспе још пре но што, такорећи, спусте главу на јастук.

Конзерве напуњене ваздухом већ одавно су познате. Две секретарице у штабу америчких ваздухопловних снага у Руислипу у Мидлсексу (Енглеска) дошле су на идеју да конзервирају лондонску маглу коју ће амерички војници носити кући у САД за успомену. Али и конзерве пуњене ваздухом могу бити лажне. Тајну је одала Џуди Џонсон, шеф продаје једног лондонског предузећа за израду конзерви:

— Како је могуће да ваздух буде морски, планински или какав други ако се конзерве производе и затварају у Лондону? То је само мамац за будале!

Има и специјалних радних места на коме запослени не ради ништа. Један техничар у холувудском филмском студију, на пример, плаћен је да са две рефлекторске сијалице шета около по цео дан. Објашњење је веома једноставно: кад лампа „цркне" мора се одмах заменити. Јефтиније је плаћати „носача сијалица" него губити време, док цела екипа беспомоћно стоји, у потрази за резервним сијалицама. Јер у филмској метрополи време је новац.

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

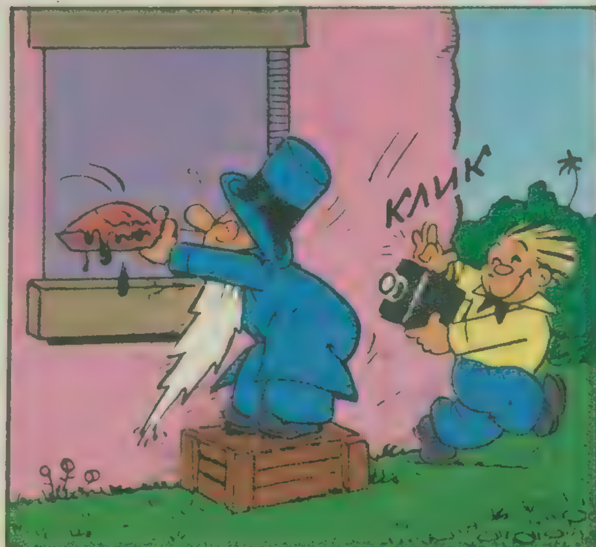

ШРАФКО

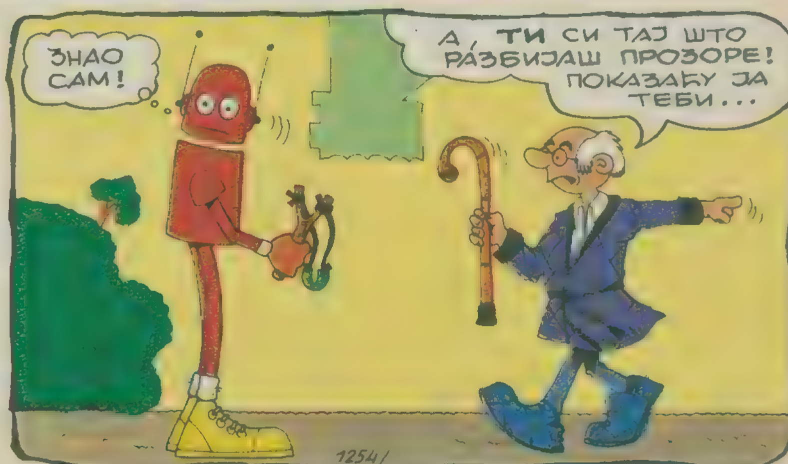

ЛАЖНА ОПТУЖБА

ГРИНГО

КО ЗНА КОЛИКО ПУТА ЈЕ АМЕРИКОМ ОДЈЕКНУО ИНДИЈАНСКИ РАТНИ ПОКЛИЧ? КОЛИКО ПУТА ЈЕ У ПОСЛЕДЊЕМ ТРЕНУТКУ ИЗБЕГНУТО КРВОПРОЛИЋЕ? ОВО ЈЕ ПРИЧА О ТИМ ДАНИМА...

БРИСКО, ГРАД ПРАШИНЕ И ПАКЛЕНЕ ВРУЋИНЕ. МАДА РАЈЛИ, ВЛАСНИК САЛУНА, ТАКО НЕ МИСЛИ...

ОПЕТ СУ ЗАПОЧЕЛИ РАТ!
ТО ЈЕ ЈУРАЈА, ВЛАДИН ПРЕДСТАВНИК ЗА ИНДИЈАНСКА ПИТАЊА!

ИНДИЈАНЦИ СУ ПРЕКРШИЛИ УГОВОР О МИРУ! ПОКРАЛИ СУ МИ СВЕ НАМИРНИЦЕ!

ОД МОЈЕ РАДЊЕ ОСТАО ЈЕ САМО ПЕПЕО! ЈА САМ СЕ ЧУДОМ СПАСАО!

И ДОК ЈУРАЈА ПРИЧА ШТА МУ СЕ ДОГОДИЛО ЈЕДНА КОЛА СУ СЕ ИЗНЕНАДА ПОЈАВИЛА...
САЧЕКАЈ МЕ ТУ, ИТА! ОДМАХ СЕ ВРАЋАМ!

АКО ДОБИЈЕМ ЗАЈАМ ОД БАНКЕ, МОЋИ ЋЕМО ДА СЕ СНАБДЕМО НАМИРНИЦАМА!
ТО НЕЋЕ БИТИ ТАКО ЈЕДНОСТАВНО, АЛИ РЕЦИ ИМ, НЕТЕ, ДА ЈЕ МОМ СЕЛУ ПОТРЕБНА ХРАНА!

НАУЧИЋЕМО МИ ТЕ ДИВЉАКЕ ПАМЕТИ!
ДОСТА СМО ИХ ТРПЕЛИ!
ТРЕБА ИХ СЕ РЕШИТИ ЈЕДНОМ ЗА СВАГДА!

ПОГЛЕДАЈТЕ! ТО ЈЕ ИТА, ЈОТАНОВА КЋИ! КАКО СЕ УСУДИЛА ДА ДОЂЕ ОВАМО!
МОРАМ ШТО ПРЕ ДА СЕ УДАЉИМ ОДАВДЕ!
УХВАТИТЕ ЈЕ!

ДОШЛА ЈЕ ДА НАС УХОДИ!
ДОНЕСИТЕ КОНОПАЦ!
ЈАДНА ДЕВОЈКА! МОРАМ ИХ СПРЕЧИТИ!

НЕТ СЕ ОДМАКАО САМО НЕКОЛИКО МЕТАРА КАДА ЈЕ ЧУО ПОВИКЕ...
НЕТЕ! УПОМОЋ!
ВЕЖИТЕ ЈЕ! ШТА ЧЕКАТЕ?
ХОЋЕ ДА ЛИНЧУЈУ ИТУ!

САМ ПРОТИВ ЊИХ НЕ МОГУ НИШТА УЧИНИТИ!

АЛИ У ТОМ ТРЕНУТКУ...
ПУСТИТЕ ТУ ДЕВОЈКУ!

Сви се окренуше ка грингу...
НЕ МЕШАЈ СЕ У ОВО, СТРАНЧЕ! ГУБИ СЕ ОДАВДЕ!

АКО ЈЕ ДЕВОЈКА НЕШТО СКРИВИЛА, ЗАШТО НЕ ПОЗОВЕТЕ ШЕРИФА!

Један из групе, нестрпљив да сврше с девојком, машио се за револвер...
ЗА-ИСТА СИ УПО-РАН!

БАНГ!
НЕ ПУЦАЈ-ТЕ!

РЕВОЛ-ВЕРОМ НЕ-ЋЕТЕ НИШТА ПОСТИЋИ! ЈА ЋУ РАЗГОВА-РАТИ С ЊИМА!
?!
НЕ-ТЕ!

Јураја се зацерекао...
КУКАВИЦЕ! РЕЦИ НАМ ЗАШТО СИ СЕ ПРОДАО ИНДИЈАН-ЦИМА?
СКЛОНИ СЕ МАЛО У СТРА-НУ!

И ТАДА...

УЛИЦОМ СЕ РАЗЛЕГАО ПУЦАЊ...

БАНГ!

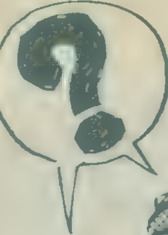

НЕ МРДАЈТЕ ИЛ' ПУЦАМ!

ШТА? ПА ТО ЈЕ...

КО ЈЕ ПУЦАО И ЗАШТО?

ГРИНГО ЈЕ ИСТУПИО НАПРЕД...

ЈА, ШЕРИФЕ ХТЕО САМ САМО ДА ИХ РАЗОРУЖАМ!

СЛУШАЈТЕ МЕ, ШЕРИФЕ! ИНДИЈАНЦИ НАС МОГУ НАПАСТИ СВАКОГ ТРЕНУТКА!

УМУКНИ, КЛИНТЕ! ТИ, НЕТЕ, А И ТИ, ИТА, ПОЂИТЕ СА МНОМ!

SUSO.

ШЕРИФ ЈЕ НА СТРАНИ ИНДИЈАНАЦА!
ПЛАТИЋЕ ОН ЗА ОВО!

МАЛО КАСНИЈЕ ШЕРИФ ЈЕ САЗНАО ШТА СЕ ДОГОДИЛО...
ПОСЕТИЋУ ЈУРАЈУ И ПРОВЕРИТИ ДА ЛИ СУ ЊЕГОВЕ ОПТУЖБЕ ТАЧНЕ!

СВЕ СУ ТО ЛАЖИ! ЈУРАЈА НАС МРЗИ! МОЈЕ СЕЛО УМИРЕ ОД ГЛАДИ АЛИ МИ НЕЋЕМО ПРЕКРШИТИ УГОВОР О МИРУ!
ХЕЈ, ШЕРИФЕ!

СВИ СУ СЕ УПУТИЛИ ОВАМО!
ШТИТИ МЕ, БЕНЕ! ВИ ОСТАНИТЕ ОВДЕ!

НАПОЉУ ЈЕ ВЛАДАЛА НАПЕТОСТ...
ШЕРИФ МОРА ДА НАС САСЛУША!
ХОЋЕМО ПРАВДУ!
ПРЕДАЈТЕ НАМ ИТУ И НЕТА!
УБИЦЕ!

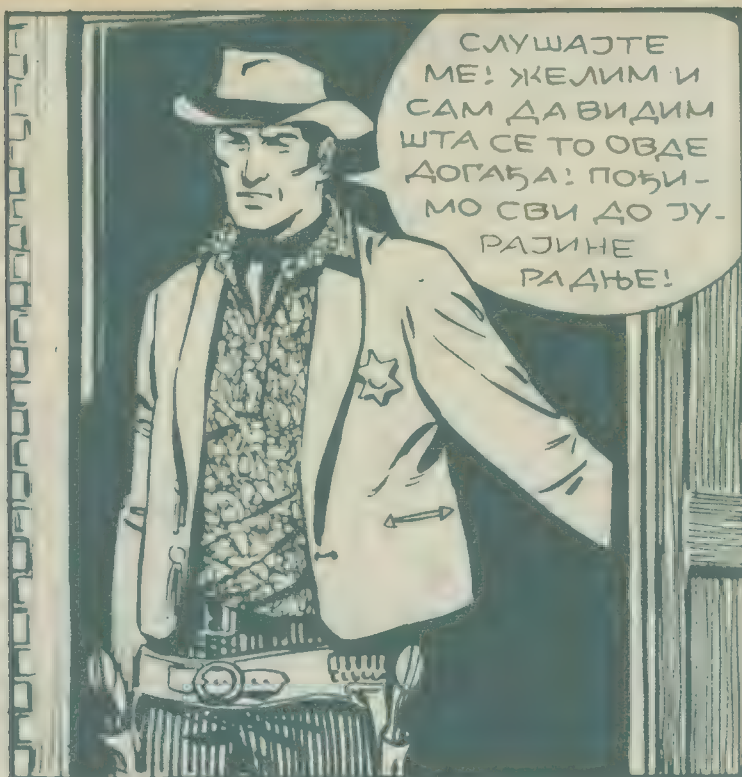
СЛУШАЈТЕ МЕ! ЖЕЛИМ И САМ ДА ВИДИМ ШТА СЕ ТО ОВДЕ ДОГАЂА! ПОЂИМО СВИ ДО ЈУРАЈИНЕ РАДЊЕ!

ШЕРИФ ЈЕ ОНДА УШАО УНУТРА...
МОГУ ЛИ И ЈА С ВАМА?
У РЕДУ! НЕТ И ИТА ЋЕ ОСТАТИ ОВДЕ С БЕНОМ!

МАЛО КАСНИЈЕ ГРУПА ЈАХАЧА НАПУСТИЛА ЈЕ БРИСКО...

НЕДАЛЕКО ОДАВДЕ ВЕЛИКИ ПОГЛАВИЦА ЈОТАН САЗВАО ЈЕ САВЕТ СТАРАЦА...
БЕЛИ ЧОВЕК НИЈЕ ИСПУНИО СВОЈЕ ОБЕЋАЊЕ! НАМИРНИЦЕ НАМ НЕ СТИЖУ!

ИСТИНА ЈЕ, АЛИ МОРАМО ЈОШ ПРИЧЕКАТИ!
НАШЕ ЖЕНЕ И ДЕЦА УМИРУ ОД ГЛАДИ! ШТА ОНДА ЈОШ ДА ЧЕКАМО?

У ПРАВУ СТЕ! СПРЕМИТЕ КОЊЕ! ИДЕМО ДА РАЗГОВАРАМО С ВЛАДИНИМ ПРЕДСТАВНИКОМ?

РАЗГОВОР С ЈУРАЈОМ ЈЕ ЊИХОВА ПОСЛЕДЊА НАДА...
ЈУРАЈА ЈЕ ВЕОМА ЛУКАВ! МОРАМО БИТИ МНОГО ЛУКАВИ!

ЗА ТО ВРЕМЕ...
ПОГЛЕДАЈТЕ, ШЕРИФЕ! ТО ЈЕ СВЕ ШТО ЈЕ ОСТАЛО ОД МОЈЕ РАДЊЕ! ТИ ПРОКЛЕТНИЦИ...
УМУКНИ, ЈУРАЈА!
ТРГОВИ
SUSO.-

ГРИНГО ЈЕ СЈАХАО И ИЗДВОЈИО СЕ ИЗ ГРУПЕ. ПРИМЕТИО ЈЕ НЕШТО НЕОБИЧНО...
ДА СУ ОВО УЧИНИЛИ ИНДИЈАНЦИ, ЈУРАЈА НЕ БИ ИЗВУКАО ЖИВУ ГЛАВУ!

ХМ! ТРАГОВИ КОЛА!

ВЕРУ-
ЈЕМ ДА
НИСУ...
ХЕЈ!
ИНДИЈАНЦИ! ИДУ ОВАМО!

СТРАХ И ПАНИКА ЗАВЛАДАЛИ СУ МЕЂУ ОВИМ ЉУДИМА...
БАНГ! БАНГ!

АААХ!
НЕ ПУЦАЈТЕ! ВРАТИМО СЕ У СЕЛО!

НА СРЕЋУ, ГРИНГО И ШЕРИФ СУ БРЗО РЕАГОВАЛИ...
НЕ ПУЦАЈТЕ, ГЛУПАНИ! ЗАР НЕ ВИДИТЕ ДА НАС НЕ НАПАДАЈУ!
БАЦИТЕ РЕВОЛВЕРЕ!

ЗАШТО СИ ПУЦАО, ЈУРАЈА? ХОЋЕШ ЛИ ДА ПОНОВО ИЗБИЈЕ РАТ?
НЕ МЕШАЈТЕ СЕ У ОВО, ШЕРИФЕ! ТИ ПРОКЛЕТНИЦИ СУ СПАЛИЛИ МОЈУ РАДЊУ!

ТО ЈОШ ТРЕБА ДОКАЗАТИ! А САДА ИДЕМО НАТРАГ У ГРАД!

ВИДЕО СИ, ЈОТАН! ПУЦАЛИ СУ БЕЗ УПОЗОРЕЊА! ИМАМО ДВОЈИЦУ РАЊЕНИХ! МОРАМО ИХ ОСВЕТИТИ!
SUSO

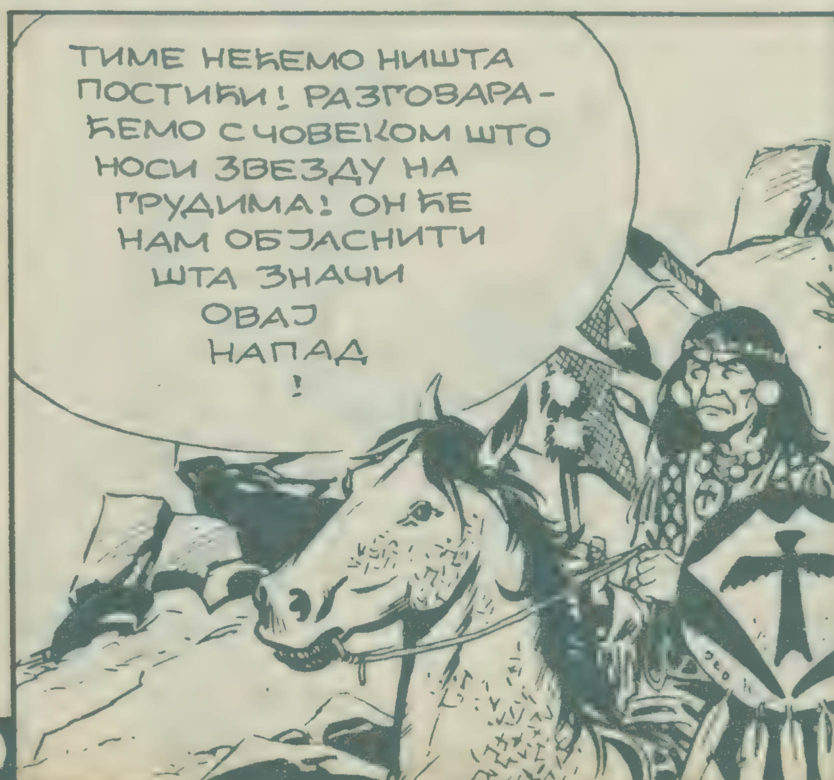
ТИМЕ НЕЋЕМО НИШТА ПОСТИЋИ! РАЗГОВАРАЋЕМО С ЧОВЕКОМ ШТО НОСИ ЗВЕЗДУ НА ГРУДИМА! ОН ЋЕ НАМ ОБЈАСНИТИ ШТА ЗНАЧИ ОВАЈ НАПАД!

ИЗГЛЕДАЛО ЈЕ ДА ЋЕ ДО КРВОПРОЛИЋА НЕИЗБЕЖНО ДОЋИ...

НА ПУТУ ЗА БРИСКО ГРИНГО СЕ ОБРАТИО ШЕРИФУ...
ВРАТИЋУ СЕ ДА ЈОШ НЕШТО ПОГЛЕДАМ ОКО ЈУРАЈИНЕ РАДЊЕ, ШЕРИФЕ! ВИДЕЋЕМО СЕ У ВАШОЈ КАНЦЕЛАРИЈИ!

БАШ МЕ ЗАНИМА КУДА ВОДЕ ОВИ ТРАГОВИ!

ИМАМ НЕКО ПРЕДОСЕЋАЊЕ ДА ИНДИЈАНЦИ НИСУ УМЕШАНИ У СВЕ ОВО!

ГРИНГО ЈЕ ПОШАО ТРАГОМ...

ЗА ТО ВРЕМЕ ШЕРИФ ЈЕ С ОСТАЛИМА СТИГАО У ГРАД...
ВРАТИТЕ СЕ СВОЈИМ КУЋАМА! И НЕ ПОКУШАВАЈТЕ ДА БИЛО ШТА УРАДИТЕ ДОК ЈА НЕ РАЗГОВАРАМ С ЈОТАНОМ!

ЈЕСТЕ ЛИ САЗНАЛИ НЕШТО, ШЕРИФЕ?
СЛУЧАЈ НИЈЕ ТАКО ЈЕДНОСТАВАН КАО ШТО САМ МИСЛИО! БИЋЕ БОЉЕ ДА ПРЕСПАВАТЕ ОВДЕ! СУТРА ЋЕМО ЗАЈЕДНО ПОЋИ КОД ТВОГ ОЦА!
ШЕРИФ
WANT

У ИНДИЈАНСКОМ СЕЛУ...
ШТА СЕ ДОГОДИЛО, ЈОТАН? КО ЈЕ РАНИО ОНУ ДВОЈИЦУ?
БЛЕДОЛИКИ СУ НАС ИЗИГРАЛИ! САЗОВИТЕ САВЕТ СТАРАЦА! ГДЕ СУ ИТА И НЕТ?

ЈОШ СЕ НИСУ ВРАТИЛИ, ЈОТАН!
ЈОТАН! ЈОТАН!

ПОГЛАВИЦО, ЈУРАЈА ВАС ЈЕ ОПТУЖИО ДА СТЕ СПАЛИЛИ ЊЕГОВУ РАДЊУ! ИТА И НЕТ СУ У ЗАТВОРУ! ОБЕСИЋЕ ИХ!

МАЛО КАСНИЈЕ ДОШЉАК ЈЕ ПРЕД САВЕТОМ ИСПРИЧАО СВЕ ШТО ЈЕ ВИДЕО...
НЕТЕ! УПОМОЋ!

НАЈСТАРИЈИ У САВЕТУ МУДРАЦА ДОНЕО ЈЕ ОДЛУКУ...
БЛЕДОЛИКИ ЖЕЛЕ РАТ! ЈОШ ВЕЧЕРАС НАШИ РАТНИЦИ ПОЋИ ЋЕ ЗА БРИСКО!

У БРИСКУ ЈУРАЈА ЈЕ СКОВАО ПЛАН...
НАЈБОЉЕ ЈЕ ДА ТО ОБАВИМО У ЗОРУ! БЕН ЋЕ ТАДА СПАВАТИ!

ПОСТОЈИ ЈЕДАН ПРОБЛЕМ, ЈУРАЈА! ШЕРИФ ЖИВИ У НЕПОСРЕДНОЈ БЛИЗИНИ И МОГАО БИ НАС ЧУТИ!
НЕ БРИНИ! АКО СЕ СВЕ ОДВИЈА ПО ПЛАНУ, ОН НЕЋЕ НИШТА ПРИМЕТИТИ!

ЗА ТО ВРЕМЕ ГРИНГО ПРАТИ ТРАГОВЕ ТАЈАНСТВЕНИХ КОЛА...
ПРУЖАЈУ СЕ ДАЉЕ НЕГО ШТО САМ ОЧЕКИВАО!

НЕКОЛИКО САТИ КАСНИЈЕ СТИГАО ЈЕ ДО НЕКЕ ПЕЋИНЕ ГДЕ СУ СЕ ТРАГОВИ ЗАВРШАВАЛИ...
НАЈЗАД! А САД ДА ВИДИМ ДА ЛИ СУ МОЈЕ ПРЕТПОСТАВКЕ ТАЧНЕ!

УПАЛИО ЈЕ БАКЉУ...
КОЛА НАТОВАРЕНА НАМИРНИЦАМА!

БАШ КАО ШТО САМ И МИСЛИО! ОВО МИ ЛИЦИ НА РУДАРСКИ ЛОГОР!

А ОВО СУ УЗОРЦИ РУДЕ! САД МИ ЈЕ ТЕК ЈАСНО!

ПРОНАШАО ЈЕ И НЕКУ МАПУ...
МОРАМ ШТО ПРЕ ДА СЕ ВРАТИМ ДОК ЈОШ НИЈЕ КАСНО!

ДА ЛИ ЋЕ ГРИНГО СТИЋИ НА ВРЕМЕ...
ШЕРИФ

У ШЕРИФОВОЈ КАНЦЕЛАРИЈИ...
ЈУРАЈА ЈЕ БИО У ПРАВУ! БЕН СПАВА!

СНАЖНО ЈЕ ЗАМАХНУО ПИШТОЉЕМ...

БЕНЕ, ШТА СЕ ДОГОДИЛО? КО...
?

УМУКНИ! ГРЕГ, У ЈЕДНОЈ ОД ОВИХ ЋЕЛИЈА ЈЕ ИНДИЈАНКА! ПАЗИ ДА НЕ ВИЧЕ!

ЗА ТО ВРЕМЕ ПЛАНИНОМ БЛИЗУ БРИСКА ОДЈЕКУЈЕ ТОПОТ КОЊА...

А НЕДАЛЕКО ОД ИНДИЈАНСКОГ СЕЛА...
ЈУРИШ, МОЈИ РАТНИЦИ! ЈУПИИИИ!

ЈУРАЈА И ЊЕГОВИ ЉУДИ ПРИВОДЕ СВОЈ ПЛАН КРАЈУ...
ИЗИЋИ ЋЕМО НА ЗАДЊА ВРАТА!

НЕ ОТИМАЈ СЕ, ИТА! НИКО ТЕ ВИШЕ НЕ МОЖЕ ОСЛОБОДИТИ ОМЧЕ!

КАД ЈОТАН САЗНА ДА СМО ИХ ОБЕСИЛИ, ЗБРИСАЋЕ ЧИТАВ ГРАД! ОНДА ЋЕ НА СЦЕНУ СТУПИТИ ВОЈСКА! НИЈЕДАН ИНДИЈАНАЦ НЕЋЕ ПРЕЖИВЕТИ!

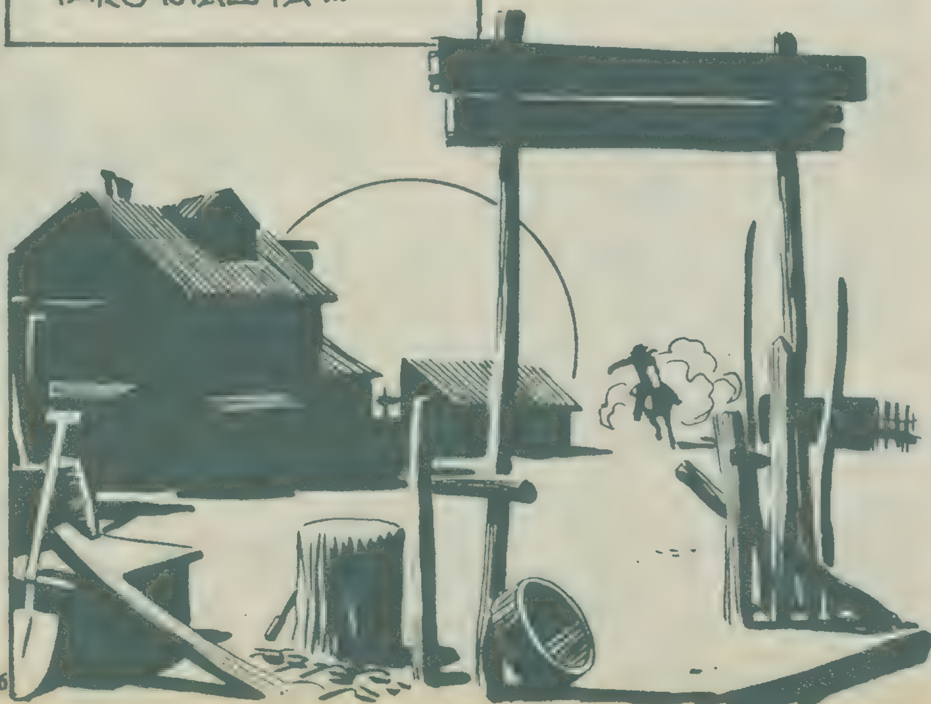
И ДОК ЈУРАЈА ТАКО МАШТА ...

Разлегао се Јурајин смех и Гринго је стао као укопан...

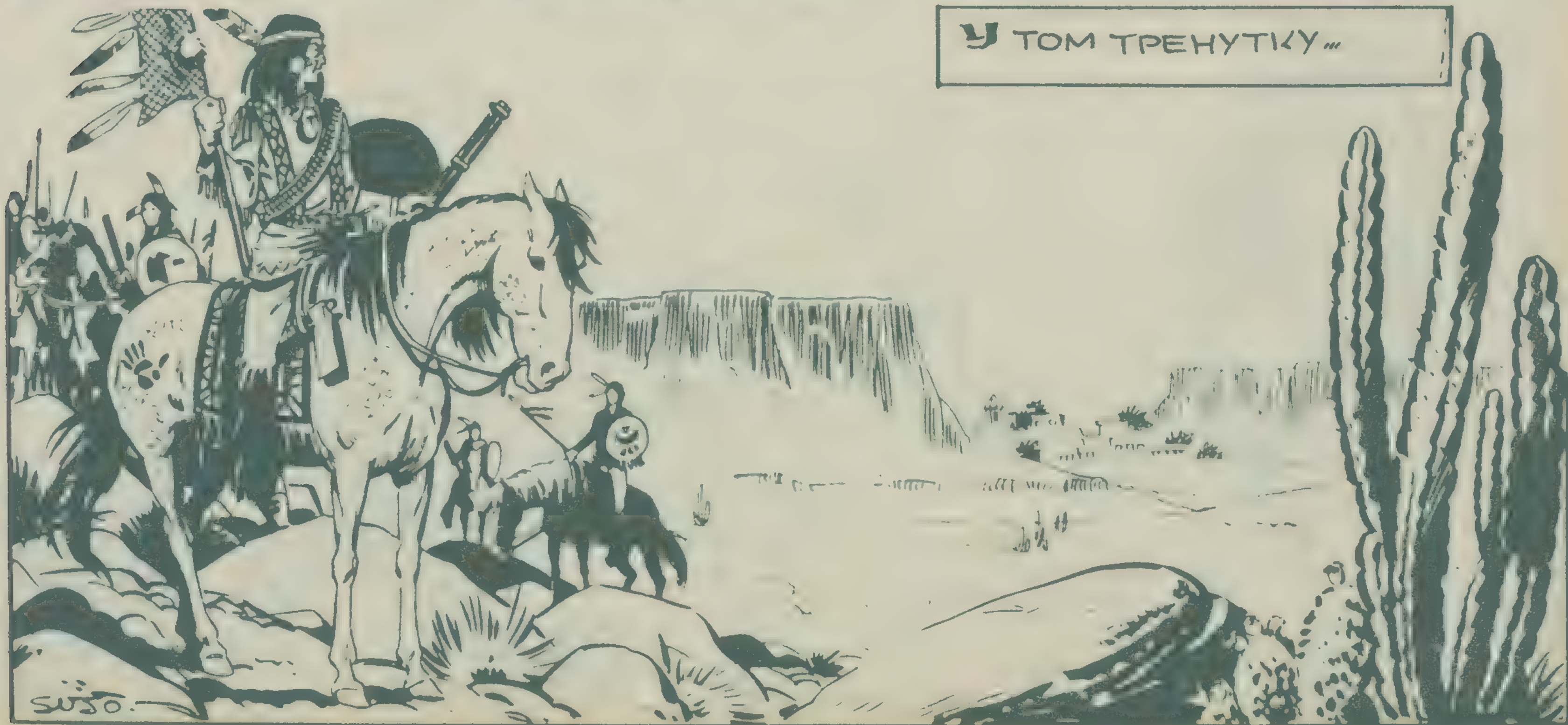

ИААААААА!
НАПРЕД!

ГРИНГО ЈЕ У ПОСЛЕДЊЕМ ТРЕНУТКУ СПРЕЧИО ДА СЕ ИЗВРШИ ЗЛОЧИН...
БАНГ!
АААХ!

БАНГ!

БАНГ!
АААЈ!

ИТА САМО ТИ МОЖЕШ ДА СПРЕЧИШ ДА ДОЂЕ ДО КРВОПРОЛИЋА! УЗМИ КОЊА И ПОЂИ У СУСРЕТ СВОМ ОЦУ!

ЈУРА - ЈА ЋЕ НАМ ПОБЕЋИ!
ПУСТИ ГА! НЕЋЕ ДАЛЕКО СТИЋИ! ЈА ЋУ ПОЋИ ЗАЊИМ!

ОЧЕ,
СТАНИТЕ!
СТАНИ-
ТЕ!

СТОООЈ!

ГРИНГО ЈЕ ЗА ПЕТАМА ЈУРАЈИ...
ПРОКЛЕТИ СТРАНАЦ! ОН ЈЕ УПРОПАСТИО МОЈ ПЛАН!

НИКАДА МЕ НЕЋЕШ УХВАТИТИ!

АААХ!

ЈУРАЈА ЈЕ БИО У ПРАВУ. ГРИНГО ГА НИЈЕ УХВАТИО!
НАДАМ СЕ ДА СУ ИТА И НЕТ ЗАУСТАВИЛИ ИНДИЈАНЦЕ!

МАЛО КАСНИЈЕ...
ЗЕМЉА НА КОЈОЈ ЖИВЕ ИНДИЈАНЦИ БОГАТА ЈЕ СРЕБРНОМ РУДОМ! НЕ ЗНАМ КАКО ЈЕ ЈУРАЈА ТО ОТКРИО, АЛИ ПРОНАШАО САМ УЗОРКЕ У ПЕЋИНИ!

ЖЕЛЕО ЈЕ ДА ИЗАЗОВЕ РАТ И ПОТПУНО ЗБРИШЕ И БРИСКО И ИНДИЈАНЦЕ!

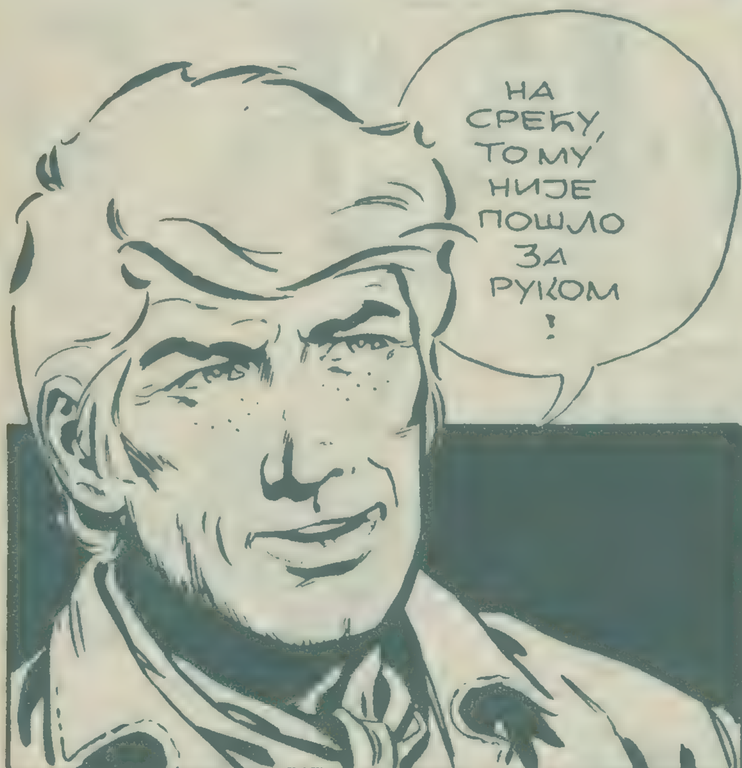
НА СРЕЋУ, ТО МУ НИЈЕ ПОШЛО ЗА РУКОМ!

НИКАДА НЕЋЕМО МОЋИ ДА ТИ СЕ ОДУЖИМО ЗА ОВО ШТО СИ ЗА НАС УЧИНИО, БЕЛИ БРАТЕ!

НАЈВЕЋА НАГРАДА ЗА ГРИНГА ЈЕ ТО ШТО НИЈЕ ДОШЛО ДО ПРОЛИВАЊА КРВИ И ШТО СУ У БРИСКУ ОПЕТ ЗАВЛАДАЛИ МИР И СЛОГА...
КРАЈ
SUSO

ТАЈНИ АГЕНТ ШЕПРТЉИЋ:

КО ЛИ ЈЕ ТО?

ЗВРРРРРРР!

ЦО, НАЈЗАД СИ МИ ПАО ШАКА!

ГЛЕ, ОН ЗАИСТА ПАДЕ!

ШЕФ КОРИСТИ СВАКУ ПРИЛИКУ ДА МИ ПОШАЉЕ ПОРУКУ!

ТРАЖИ ТЕ ШЕФ

ПОЗВАЋУ ГА ТЕЛЕФОНОМ ДА ВИДИМ ШТА ХОЋЕ!

СА-БОТА-ЖА!

ХЕ! ИМАМ ЈА И ГОЛУБА ПИСМОНОШУ!

ХЕЈ, ВИ! ОСТАВИТЕ ТУ ПТИЦУ!

ЖИВОТИЊЕ! НИСТЕ БАШ САД МОРАЛИ ДА ЈЕ ПО-ЈЕДЕТЕ!

САМ ЋУ ДО ШЕФА!

НЕКО ЗАИСТА ЖЕЛИ ДА МЕ СЕ ОТРЕСЕ!

ПА, НИШТА! ИМАМ ЈА РЕ-ШЕЊЕ И ЗА ОВО!

ПЉУУУС!

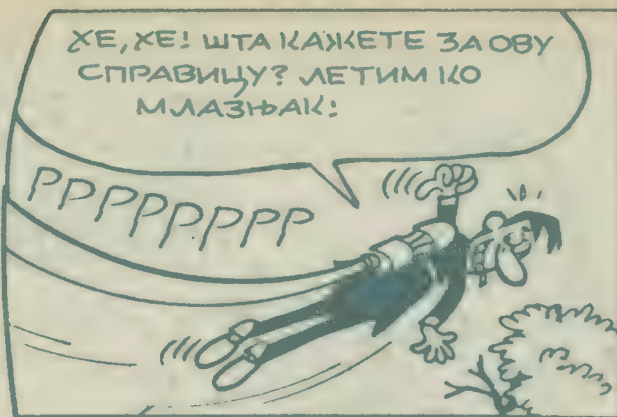

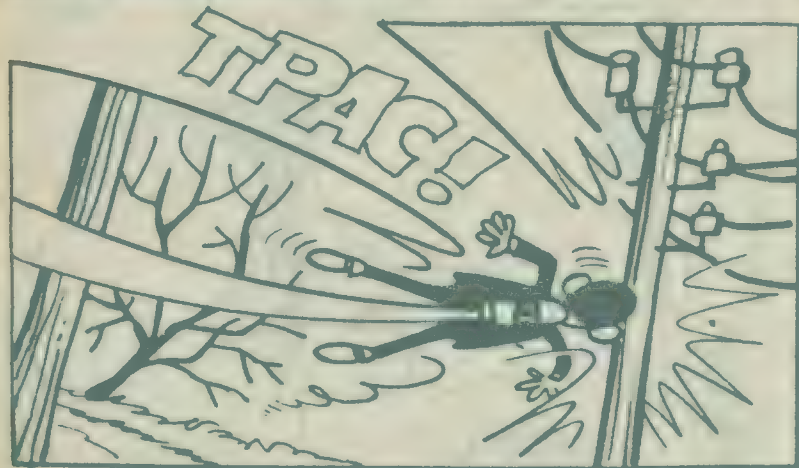

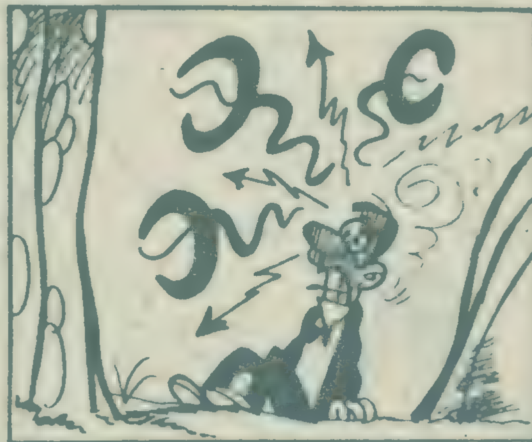

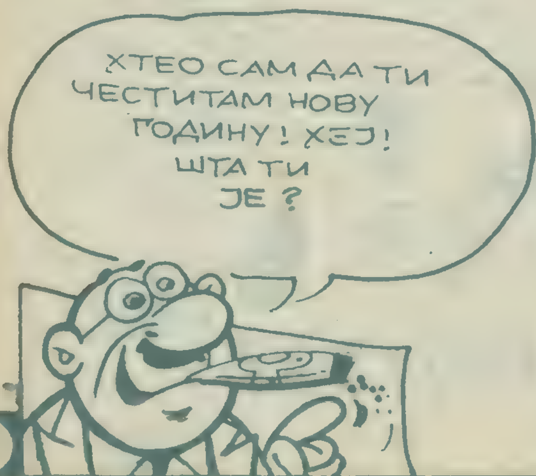

ДЕТЕКТИВСКИ ДНЕВНИК

ШЕФ ГА ПОЗВАО ДА МУ ЧЕСТИТА НОВУ ГОДИНУ А ОН ГА ГАЂАО ПЕПЕЉАРОМ У ГЛАВУ.

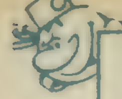

ПОТРЧКО:

Мачак Отело

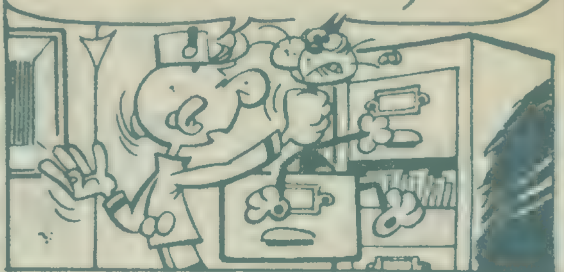

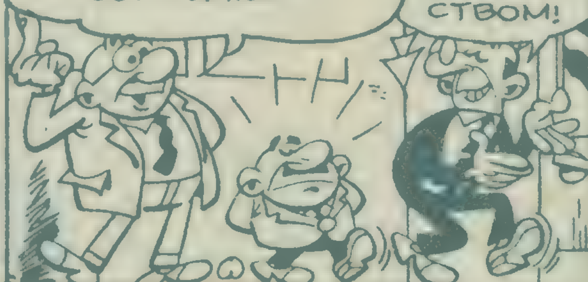

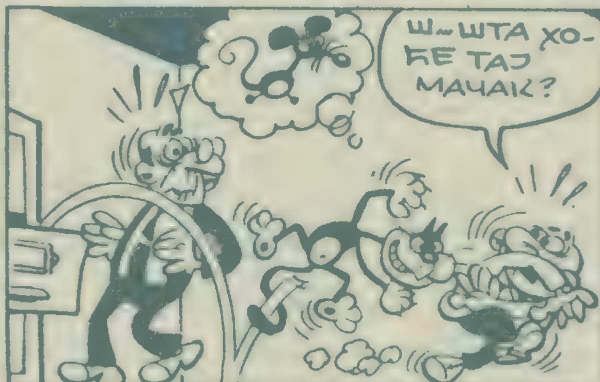

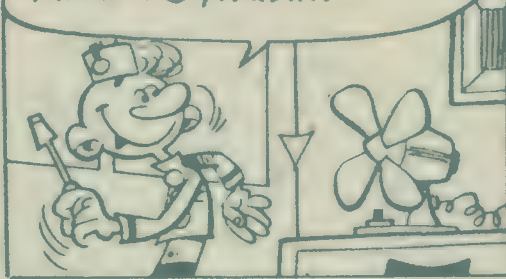

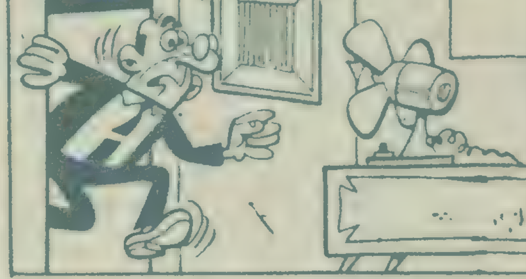

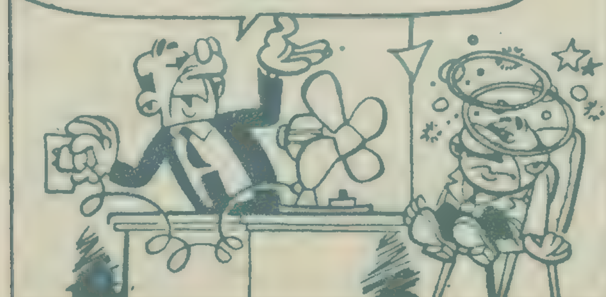

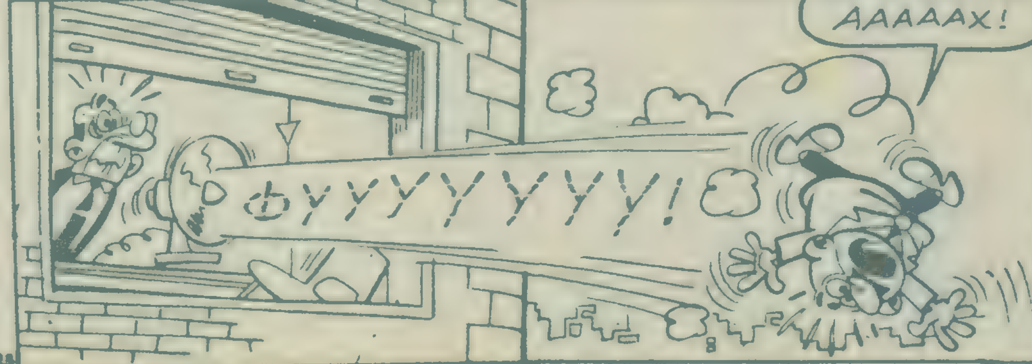

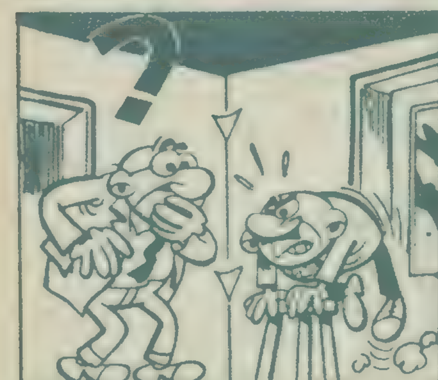

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: ГОСПОДАР СВЕТА

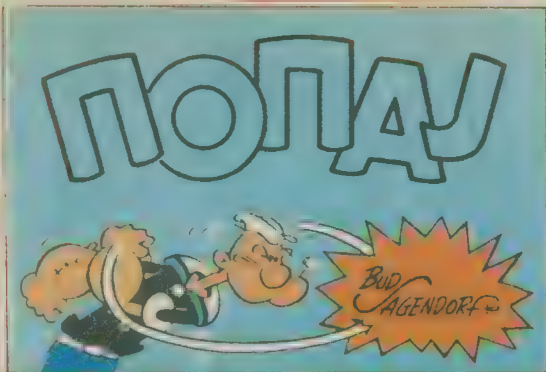
ПОПАЈ
BUD SAGENDORF

ЗАШТО СЕ СТАЛНО ВУЧЕШ ЗА МНОМ?
А ЗА КИМ ЋУ? ЈА САМ ТВОЈЕ ПОСВОЈЧЕ, ТИ СИ МИ ПООЧИМ...

ИДИ И ИГРАЈ СЕ... МАНИ МЕ СЕ!
АЛ' ЈА ВОЛИМ КАД САМ У ТВОЈОЈ БЛИЗИНИ!

ИДИ У ДНЕВНУ СОБУ И ИГРАЈ СЕ!
ОХ... ПА ТАМО ЈЕ МРАК! МОЖДА СЕ У ЊОЈ САКРИО НЕКИ ПРОВАЛНИК!

ПРОВАЛНИК! ХА! ХА!
НЕ БОЈ СЕ... ЈА ЋУ ТЕ ТАМО ОДНЕТИ!

НИСУ ПРОВАЛНИЦИ ГЛУПИ ДА СЕ ОВДЕ КРИЈУ!
ИПАК... ОНИ СЕ ПОНЕКАД КРИЈУ ПО ОРМАНИМА И ГАРДЕРОБАМА!

ФУЈ! КАД БИХ ЈА ТАКВОГ НЕКОГ УХВАТИО У СВОМ ОРМАНУ НАТЕР'О БИ' ГА ДА ПРВО ПРОГУТА СВОЈУ ПУЦАЉКУ, А ОНДА ГА ЛУПИО...

А АКО БИ СЕ И ДАЉЕ ОПИР'О ПОТКАЧИО БИ ГА ИЗ СВЕ СНАГЕ...
ПОП!
АУ!

КЛИК!
!

ПРЕДАЈЕМ СЕ!
?
?
BUD SAGENDORF

КРАЉЕВИЋ
МАРКО
И
ДРУЖИНА

?
З З

ВУКАШИНЕ, ВИДИ ДЕР ШТА РАДИ ТО ДЕТЕ!

САЛУШАШ ЛИ ТИ МЕНЕ, ВУКАШИНЕ?

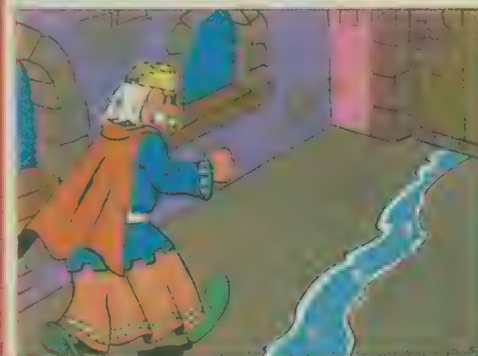

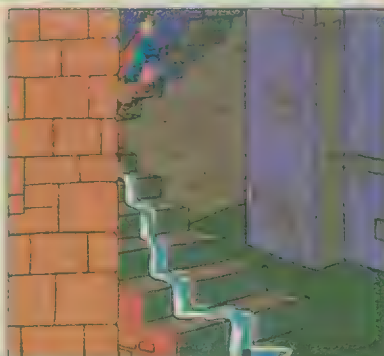

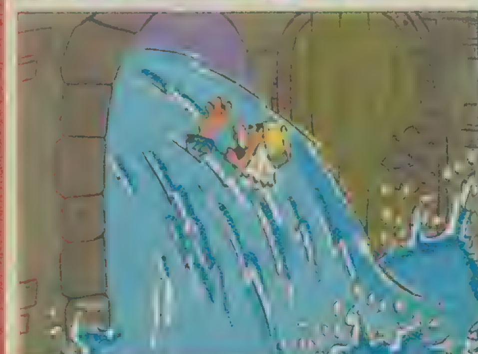

ХОЋЕШ ЛИ ЈЕДНОМ ПРЕСТАТИ ДА ЦЕДИШ ТУ СУВУ ДРЕНОВИНУ?

ОПСАДА ЦА

Док су се малобројни браниоци храбро борили на бедемима, становници Цариграда, трговци и монаси, плакали су и молили се на улицама и трговима и не помишљајући да им помогну.

Када је освануло сунчано јутро, пред очима запрепашћених и уплашених бранилаца Цариграда указала се непрегледна непријатељска војска. На удаљености нешто мањој од 1500 метара, колико је износио крајњи домет њихових топова, застало је око сто хиљада Турака чекајући наређење за напад. И док су Грци са бедема опкољеног града тражили погледима крај огромне масе непријатеља, одјекнуо је плотун из 54 турска топа. Земља је задрхтала а из хиљаде јаничарских грла зачуо се поклич:

— Алах-ил-алах!

Тако је 5. априла 1453. године, почела опсада Цариграда.

НАЈВЕЋИ ТОП НА СВЕТУ

Турски султан Мехмед II током целе претходне године брижљиво се припремао за овај дан. Из Италије и Угарске довео је у своју престоницу Једрене најчувеније мајсторе чији је задатак био да излију моћне опсадне топове и припреме на хиљаде камених ђулади. Великом платом придобио је чак и познатог тополивца Мађара Урбана од Византије да му сагради дотле највећи топ на свету.

И док су се трупе из целог османлијског царства скупљале на позив султана, Урбан је градио топ тежак 36 тона, у чију су осам метара дугу бакарну цев, пречника 75 сантиметара, могле да стану мермерне кугле тешке 500 килограма. Да би се овај цин на точковима могао да превезе од Једрена до Цариграда, Турцима је било потребно пуна два месеца и запрега од сто волова, иако се на коњу тај пут преваљивао само за два дана.

Пред Турцима су се уздизале моћне зидине утврђеног Цариграда, високе десетак метара а дуге неколико километара које су надвисивале многе одбрамбене куле. Да би нападачи стигли до спољног бедема морали су прво да премосте ров гдегде широк и дубок и по десет метара.

Па ипак, иако добро заштићени, малобројним браниоцима Цариграда зебло је срце при погледу на огромну султанову војску. Цар Константин XI Драгаш располагао је само са девет хиљада бораца, рачунајући ту и три хиљаде најамника, већином Ђеновљана и Млечана, које је предводио Ђустинијани Лонго. У срцу града, пред црквом Св. Апостола, стајала је Константинова златна резерва — око 700 бораца, већином монаха, под командом Димитрија Кантакузена.

У то време у Цариграду је живело око 40 хиљада становника, већином монаха, трговаца, жена и деце који нису били ни од какве користи браниоцима.

ПЛОТУН ЗА ПЛОТУНОМ

На султанов знак, битка је почела плотуном турских топова. Зидине су се затресле од удараца педесетак ђулади, а кроз прашину која се слегала и барутни дим који се разилазио пред опсађеним градом киша стрела полетела је са бедема и засула нападаче. Грци су били наоружани и пушкама које су набавили из Млетака и Фиренце. Њихова оловна зрна величине ораха пробијала су турске оклопе и задавала смртоносне ране, али то је само у први мах збунило нападаче.

Турци су се брзо средили, јер су малобројне грчке пушке, које се уз то још и споро пуне више заплашиле јаничаре него што су прорелиле њихове редове. Нападачи су, гурајући пред собом дрвене опсадне куле, кренули према зидинама. Када су се заустaвили пред самим шанцем, Турци су одмакли бивоље коже са отвора опсадних кула и на браниоце је полетела убиствена киша стрела. Затим су пребацили лествице с врхова кула све до бедема и преко њих кидисали на Грке. И ту, на десетак метара изнад шанца, развила се жестока и крвава битка. Одупирући се навали с очајничком храброшћу, браниоци су без предаха обарали гроздове Турака у по-

РИГРАДА

нор, заједно с лествицама. Преко њихових тела бацали су снопље и грање а затим палили ту гомилу. Крици рањених и умирућих допирали су до јарка и мешали се са дивљим арлаукањем нападача који су се међусобно храбрили.

ДОГОДИЛО СЕ ЧУДО

Дани су пролазили а Турци нису успевали да сломе отпор бранилаца. Султан је био бесан: наредио је да топови и дању и ноћу туку кулу Св. Романа која се налазила наспрам његовог шатора. После неколико дана изгледало је да је Грцима дошао крај — кула је већ била у рушевинама и султан се надао да ће сутрадан продрети у град.

Али ујутро — догодило се чудо! Пред очима запањених Турака уздизала се неокрњена кула Св. Романа. Сви су веровали да је чаролија посреди, осим султана. Он је претпостављао да су Грци, натчовечанским напорима успели за једну ноћ да оправе кулу коју су његове топџије рушиле месец дана. И заиста је било тако. Грци су чак стигли да очисте јарак између двоструких бедема од гомила непријатељских лешева и да спремни дочекају јутро.

Изненада султан је променио тактику. Сад је на њега био ред да приреди чудо. Одлучио је да из Мраморног мора, где му је пут препречила велика непријатељска флота, превезе по суву своје бродове све до залива Златни Рог и да се појави на месту где га Грци нису очекивали. Турци су до врха брда превукли уз помоћ воловских запрега, педесетак својих бродића, а затим их, добро везане конопцима спуштали све до воде по даскама намазаним лојем. Када су се лађе нашле у води, нападачи су, на најужем делу залива Златни Рог, до буради и сплавова направили неку врсту понтонског моста на који су поставили своје топове.

ЈАНИЧАРИ СУ СЕ ЗАРИЦАЛИ НА ОСВЕТУ

Када је освануо дан, запрепашћени Грци видевши турску флоту под својим слабо брањеним зидинама, пожурили су да скују план о противнападу. Следеће ноћи требало је да млетачки командант Јакопо Кохо исплови с флотом из цариградског пристаништа и изненади турске бродове. Али султан је свуда имао своје уходе па и међу хришћанима. Они су му за велике новце одали време напада па су Турци спремно чекали Млечане. Развила се неравноправна борба у којој су нападачи извукли дебљи крај и морали да се повуку.

Са једног од млетачких бродова скочило је тридесетак морнара у воду да се спасу пливањем, али су сви пали Турцима у руке и по наређењу султана изведени на понтонски мост. Ту, су их на очиглед опсађених Грка, који су беснели од немоћи, посекли све до једног. За одмазду, командант града Лука Нотарос погубио је на градским зидинама све заробљене Турке изазвавши тиме међу јаничарима такву јарост, да су се многи зарицали на крваву освету кад заузму град.

А у Цариграду је већ владала глад. Цар је морао да узме злато и сребро из црквава и купи храну од Ђеновљана, али је то разјарило народ. Грци су јавно грдили Константина; осуђујући га што одмах није предао град Турцима. Касније ће се горко кајати због таквих мисли, али сада су, уместо да помажу браниоцима или да се боре на бедемима носили литије улицама и гласно се молили. Градом се разлегао плач и кукњава малодушних и кукавица док су се на зидинама главе њихове браће котрљале под ударцима турских јатагана.

Турски султан је [illegible]динама ченао о[illegible]дан. Сада је с [illegible]ењем оче[illegible]ренутан на[illegible] и сам уђи у [illegible]ни Цариград.

ОСТАЛИ СУ ДА УМРУ

Време је пролазило и градске зидине више нису одолевале турским топовима, а браниоци више нису имали довољно снаге и руку да их поправљају током ноћи. Велики део зида близу капије Св. Романа био је у рушевинама, а такође и четири куле на тој страни бедема. Али иако је смрт била пред вратима, јер се последњи напад Турака очекивао кроз који дан, међу малобројним браниоцима Цариграда није било издајица. Остали су ту да умру.

Када се родило сунце 29. маја 1453. године, Турци су у гробној тишини кренули на јуриш. Испред јаничара ишла је непрегледна гомила скитница и просјака окупљених са свих страна огромног османлијског царства. Њихов задатак био је да се први испну на бедеме и нападну браниоце. Похлепни на обећану награду — да смеју први да опљачкају пребогати царски град, скитнице и просјаци су полетели напред не знајући да султан намерава да их жртвује и њиховим телима запуни опкопе. После кратког времена то се и догодило. Елитне анадолијске и румелијске трупе газиле су по мртвим скитницама и спремиле се да укрсте јатагане са већ измореним браниоцима.

Цар Константин налазио се крај куле Св. Романа и његов глас, којим је соколио Грке да истрају, често је надјачавао жамор битке. Али на главним кулама постепено је малаксавао отпор бранилаца. Проређени, изранављени и преморени више нису могли да се супротстављају Турцима који су пристизали у таласима и телима својих војника пунили бреше и јаркове.

Султан је обећао високе награде јаничарима који се први буду испели на врх зидина. То је учинио један див невероватне снаге праћен дванестином другова, али су са бедема били бачени у јарак. За њима су кренули и остали, непрегледне масе јаничара које су урлале и арлаукале. Турци су покуљали кроз улице Цариграда и наишли на престрављене трговце и монахе који су као стадо без пастира лутали градом гласно ридајући и молећи се богу.

ПОСЛЕДЊИ БОЈ

Када је видео да је све пропало, цар Константин је, праћен шаком верних бораца, улетео у најжешћи окршај сечући сабљом јаничаре око себе. Ту је, испред капије Св. Романа, задобио прву рану, ту га је један Турчин ударио сабљом по лицу а други копљем у леђа. Султановим војницима је касније, кад се битка свршила, требало много времена да пронађу његово тело испод гомиле лешева. Препознали су га по црним чизмама и позлаћеним мамузама. Одсекли су главу и натакнуту на колац поставили насред градског трга, да је сви Грци виде.

Озлојеђени на отпор који су Грци пружили током двомесечне опсаде, Турци су извршили невиђен покољ по улицама и трговима. Секирама су разлупали врата цркве Св. Софије у коју су се сакриле жене и деца и ужадима скинутим са црквених звона повезали их у редове. Поворке робља већ су се из центра кретале ка капијама, а турски војници и башибозуци и даље су у масама куљали у град.

Пљачка и покољ трајали су све до подне када је Мехмед II одлучио да најзад уђе у град. Праћен везирима ујахао је кроз главну капију Св. Романа и упутио се према цркви Св. Софије. Задивљен величанственим призором храма, наредио је да се одмах одржи муслимански верски обред. А потом је пошао да обиђе побеђени град.

Тако је престало да постоји хиљадугодишње византијско царство за које су хришћани веровали да је вечно и да га бог штити.

РАЗНИ ЉУДИ — РАЗНЕ ЋУДИ

Заљубљен у Мона Лизу

Један Француз, иначе фабрикант дугмади, заљубио се у Мона Лизу, напустио посао и прешао да ради у Лувр — као чувар у овом париском музеју. Он се зове Леон Мекузе и у граду на Сени познат је вероватно колико и само ремек-дело славног Леонарда да Винчија, јер су све новине недавно опширно писале о његовој необичној љубави.

Леона Мекузеа је његова супруга Анжела одвела у Лувр и сада се вероватно не може да накаје због тога. Јер њен муж је, кад је угледао Ђоконду, стао као громом погођен. Од слике старе око 400 година овај педесетогодишњак није могао да одвоји поглед и сирота жена је успела тек после једног сата да га одведе кући.

Од тада је Мекузе користио сваки слободан тренутак да отрчи у Лувр, где су га већ сви упознали, и да се диви тајанственом осмеху Мона Лизе. Најзад се одлучио: отишао је код директора музеја и затражио да буде примљен у службу, као чувар одељења где се налази Мона Лиза.

У почетку је директор с чуђењем слушао фабриканта дугмади, питајући се сме ли да му повери чување најславније слике на свету, али је најзад, поколебан речитошћу Мекузе, дао пристанак. Нови чувар музеја је сав срећан пошао кући да жени саопшти новост и да јој узгред каже да продаје фабрику а уз њу и стовариште дугмади.

На ту вест Анжела Мекузе је доживела шок и пала у несвест па су је пренели у болницу.

— Људи су причали да је требало мене а не њу одвести у болницу — каже Леон Мекузе. — **Али, све се добро свршило. Анжела је оздравила и привикла се на моју нову дужност, а ја сам најзад срећан као чувар крај Мона Лизе.**

У КРУГУ ПОРОДИЦЕ: У ЈАМИ

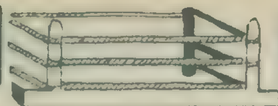

СУДАР ДИВОВА

ДАН ПОСЛЕ МЕЧА ПОРАЖЕНИ БОКСЕР ИЗВИЊАВАО СЕ ПОБЕДНИКУ: »ОПРОСТИ, АЛИ МОРАО САМ ДА ТЕ НОКАУТИРАМ«!

За столом седи мој саговорник познат у спортском свету као вероватно најбољи боксерски судија кога смо имали. Миодраг Радосављевић никад није навукао рукавице, па ипак је 1938. године постао судија а касније се прочуо у иностранству, нарочито својом објективношћу, познавањем правила, сналажљивошћу и исправним одлукама.

Договорили смо се да у овом чланку не помињемо нека имена. Разумећете: бокс је спорт у коме често долази до непријатних ситуација, а њих би многи боксери желели што пре да забораве — они и публика.

Боксер је задао последњи ударац а затим се затетурао и такође пао.

СЕКУНД РАНИЈЕ

— По својој прецизности али и честитости Миша Племић је био надалеко познат мерилац времена. Зато су га сви ценили знајући да ће гонг увек одјекнути тачно у секунду, а не кад то пожели рецимо тренер. Једном, десило се то пре десетак година у Београду, Племић је дао знак за почетак рунде и занео се у посматрање борбе. Да би се нашалио с њим, неки познаник му се пришуњао иза леђа и крадом узео штоперицу која се налазила на столу.

— Племић ништа није приметио — наставља причу Миодраг Радосављевић — и петнаестак секунди пре истека рунде махинално је пружио руку према месту где је требало да се налази штоперица. Али ње није било! Племић се није збунио: замислио се, као да нешто рачуна или одбројава, и најзад ударио у гонг. А затим је, више за себе, рекао: „Знам, секунд раније! Али у боксу је боље ударити у гонг секунд раније него секунд касније“!

— Његова „украдена“ штоперица је заиста показивала тачно толико. Племић је, по неком свом унутрашњем часовнику, зауставио борбу после 2 минута и 59 секунди!

На рингу се, готово у сваком мечу, одигра понека драма. Радосављевић их је видео безброј, али неке су му остале у сећању као да су се данас догодиле:

— У једном сусрету, на стадиону ЈНА у Београду, а било је то одмах после ослобођења, двојица боксера су се жестоко тукли. Ударци су пљуштали из све снаге иако је крај меча био још далеко. Тако је један од њих примио разорни десни аперкат у врх браде. Стао је као укопан, затим се окренуо, сишао с ринга и рекао судији: „Готово је, победио сам... Идемо кући“!

— Или други случај који се десио пре двадесетак година у Београду: нокаутирани боксер је однет у свлачионицу где му је лекар указао помоћ. Када се опоравио и обукао, отишао је у дворану да види преостале мечеве. А онда, као да се нечег сетио, вратио се у свлачионицу, навукао рукавице и почео да се „загрева“. У том тренутку наишао је његов тренер, а боксер га је мирно запитао: „Ћале, кад ја боксујем“?

У оба случаја борци су били у нокдауну који је трајао знатно дуже од судијиног „Десет“!

ДРАМАТИЧНА БОРБА

— Али најнеобичнији доживљај ове врсте имао је наш шампион Стеван Јакшић који је пре рата био одличан професионални боксер. На мечу у Белгији, који је требало да траје десет рунди, Стева и његов противник стално су обарали један другог! У другој рунди Белгијанац руши нашег боксера али у трећој и сам се обрео на поду. Стева је у четвртој рунди поново у нокдауну али у седмој десним крошеом нокаутира противника! Била је то драматична борба и публика је готово цео меч провела на ногама.

— У то време владао је обичај да победник посети нокаутираног и извини му се. „Џентлменски“, зар не? Елем, дође јутро, а неко куца на врата Стевине собе. „Ко је“? виче наш боксер, наравно на српском. Кад оно, на вратима стоји његов синоћни противник. Дуго се Белгијанац мучио да Стеви рукама и мимиком објасни да се извињава што га је нокаутирао!

„Ма ниси ти мене нокаутирао већ ја тебе“! — стрпљиво ће Стева показујући како га је срушио. Али Белгијанац ни да чује: „Не ти мене већ ја тебе у четвртој рунди“! Наш професионалац се већ уморио објашњавајући: „Пао си у седмој, у седмој“!

— Најзад су заједно сишли у хол хотела, купили новине и пронашли извештај с меча. Белгијанац је дуго стајао, вртео главом у неверици и најзад — без поздрава одјурио. Он је — објашњава судија Радосављевић — пету, шесту и седму рунду боксовао а да није био свестан. Данас се то догађа знатно ређе јер су нова правила бокса хуманија: судија на време прекида борбу, не дозвољава разорне нокауте, а и рукавице су теже па се повреде са последицама ређе догађају. Зато и препоручујемо омладинцима да се баве овим спортом који више није опасан.

НЕ ПРЕКИДАЈ МЕЧ, СУДИЈА!

У низу узбудљивих борби које је пратио као судија крај ринга, Миодраг Радосављевић издваја једну, одржану пре их година по ослобођењу на старом фудбалском стадиону где се данас налази стадион „Црвене звезде“ у Београду.

— Нећу имена да помињем, јер заиста нису важна. Главно је да су се сусрела два боксера тешке категорије. Ринг се тресао још док су се „загревали“ у првој рунди, а кад се борба распламсала тругкање ногу и ударци слили су се у праву тутњаву. Борци жељни победе кидисали су жестоко један на другог и измењивали ударце који би и слона оборили с ногу.

— Касније се причало да их је неко, непосредно пред меч, намерно посвађао идући од једне свлачионице до друге и преносећи поруке“. То или нешто друго, свеједно, тек обојица су тога дана били тако орни за битку да су одушевили све гледаоце. Иначе, у приватном животу, међу њима је владало право другарство.

При крају друге рунде један од бораца погодио је другог снажним аперкатом у стомак, што није био дозвољен ударац. Колос се сагнуо, почео да поскакује тако пресамићен по рингу и да довикује: „Судија, не прекидај, молим те лепо“! Бесан што је примио непрописан ударац, боксер као да је добио нову снагу и у следећем окршају, неколико секунди касније, погодио противника тако снажним десним директом, да га је оборио на под!

— Али то није крај приче. Пошто га је желудац још страшно болео, поново се пресамитио и зато је судија морао да броји обојици! Ето таква је то борба била.

Али пре но што је дошао до „девет“, боксери су заузели гард и ударци су поново почели да пљуште — све док „кривац“ поново није пао на под. Био је то крај. Не сећам се да сам икад касније присуствовао узбудљивијем мечу.

Р. Станојевић

прича о шећеру

ГО

СТАРИ НАРОДИ нису знали за шећер па су храну сладили медом или маном, неком врстом лишаја који су скупљали и мешали с другом храном. На Блиском истоку је припреман и хлеб од мане, па је тако настала легенда о мани с неба која је исхранила Јевреје у Синајској пустињи.

У ЕВРОПИ се за шећерну трску први пут чуло у 4. веку пре н. е. после повратка Александра Великог са освајачког похода по Персији и Индији. Индуси су већ одавно знали за слатку трску чије су ситно исецкане комадиће радо жвакали. Осим тога, из трске су цедили и слатки сок пријатног укуса.

СА ЈЕДНОГ ОД СВОЈИХ ПУТОВАЊА у Америку, Колумбо је донео шећерну трску и засадио је на Канарским острвима. У Мексико је трску пренео Фернандо Кортес, човек који је на челу одреда од само седам стотина војника освојио земљу древних Астека. Одатле је ова вишегодишња биљка налик на бамбус пренета 1531. године у области које данас захватају Перу и Бразил. Стотинак година касније, шећерна трска се појавила и у Аргентини па чак и у самом подножју Анда где су је гајили језуитски калуђери.

ПРЕМА НЕКИМ ЗАПИСИМА, језуити су шећерну трску секли на комаде и пресовали у гвозденим цилиндрима. Добијени сок сливао се у велики резервоар а одатле у бачве. Ту су му додавали кречно млеко да би неутрализовало киселину. Из бачви, сок се пресипао у велике казане у којима се кувао све док се не згусне. На крају, добро укувани, тамносмеђи сок језуити су сипали у посуде купастог облика у којима би се добијена маса после извесног времена кристализовала. Груменье шећера произведено на овај начин слали су у Венецију на прераду.

ПРЕРАДА ГРУМЕНА сировог шећера у кристал у венецијанским радионицама трајала је све док једног дана бродски товар није искрцан у холандску луку Антверпен. Ту је месецима лежао на доку па су Холанђани најзад одлучили да га сами прераде у шећер. За мање од пола века у овој земљи је отворено толико радионица за прераду шећера, да су Холанђани били принуђени да изграде канал којим би бродови могли да стижу и до рафинерија у унутрашњости. По угледу на своје холандске суседе и Немци су пожурили да отворе неколико фабрика за прераду шећера из шећерне трске у Аусбургу и Хамбургу. Ускоро, сличне фабрике никле су и у Енглеској, Француској, Шведској и Норвешкој.

РКИ РАТОВИ

МЕРОДАХ-БАЛАДИН, вавилански краљ који је владао око 700. године пре н. е. пронашао је једног дана у свом врту биљку веома слатког корена. Од тог случајног открића па до производње шећера из корена ове биљке, много касније назване шећерном репом, прошло је скоро две и по хиљаде година.

НА ИДЕЈУ да шећер издваја из репе први је дошао немачки научник Андреас Маргграф 1747. године. Међутим, тек његов ученик, Франц Карл Ачард успео је да усаврши процес производње. Да би га наградио за тринаестогодишњи труд пруски цар му је 1799. године дао право да буде једини произвођач шећера у Немачкој. Француска је почела 1812. године, односно у време кад су њене резерве знатно смањиле, да и сама производи шећер из репе јер га од Енглеске и Немачке, са којима је била у рату, више није могла да добије.

КОРИШЋЕЊЕ ШЕЋЕРНЕ РЕПЕ задало је тежак ударац произвођачима шећерне трске, нарочито плантажерима са Кубе. До преокрета је дошло кад је избио I светски рат: тада су готово сва засађена поља била уништена и свет се поново окренуо произвођачима са Кубе.

КАО И I И II СВЕТСКИ РАТ је довео до кризе шећера јер је увоз због превожења бродовима био веома отежан. Једини излаз из те ситуације представљало је повећање домаће производње шећерне репе, као што су учиниле многе европске земље.

ВИС БУЛДОЖЕР

ВИС „БУЛДОЖЕР" настао је сусретом композитора и **певача Марка Брецеља и композитора, гитаристе и певача Бориса Белеа.** Било је то почетком 1975. године, после чега је уследио и позив за фестивал забавне музике у Опатији. Име Марка Брецеља није непознато музичкој јавности. Он се још 1974. године појавио у Суботици на Омладинском фестивалу где је, после доста разилажења међу члановима стручног жирија, успео да освоји прву награду композицијом **»Duša in jazz«.** И док се после тог успеха Марко прихватио писања композиција, Борис Беле је радио са веома добром рок-групом „Седам светлосних лет" из које потичу и остали чланови данашњег састава „Булдожер". То су: **Борут Чинч (оргуље), Вебле др Андреј (басиста)** који је недавно напустио групу уступивши место **Бојану Голичнику, гитариста Урош Ловшин** и **бубњар Стефан Јеж.** Њихов албум **„Пљуни истини у очи"** према речима самих чланова представља „интелектуално плесну глазбу" то јест псеудорок на тромеђи сатире, ироније и гротеске". Између свега овога може да се нађе и музике, и то оне праве, јер не треба заборавити да су чланови састава врсни познаваоци својих инструмената. Од композиција треба свакако издвојити песме под називом **„Живот то је феферон"** и **„Шта то радиш, булдожеру један?"**.

Смотра београдских акустичара

Срединском месеца децембра прошле године у Београду је одржана смотра најпознатијих акустичарских група. Била је то, у ствари, незванична промоција новог албума групе С ВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ на којој су се као гости појавили и чланови следећих саста-

ва: Дан за даном, Тамара и Ненад, Мира и Спира, Заједно, Сунцокрет, Рондо, Трага и Маја. Сала позоришта Дадов, у којој је смотра одржана, била је премала да прими

све љубитеље акустичног звука. О самом концерту, озвучењу и озбиљности учесника могу се изрећи само најпохвалније речи. Домаћини,

чланови групе С ВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ, иако без једног члана који је на одслужењу војног рока, доказали су да у овој музичкој врсти још немају конкуренте. Изванредно увежбано, музички и гласовно пре-

фињено деловали су чланови састава Мај, док изузетно инспирисани Бора Ђорђевић са својом групом Сунцокрет наговештава да ће ускоро сазрети у одличан састав. Тамара и Ненад су као увек били коректни, док о групи Рондо тек треба да се чује јер су на најбољем стваралачком путу. Посебну драж концерту дао је и наступ госта из Загреба, у Београду увек радо слушаног Драга Млинареца.

На основу мишљења наших читалаца за данашњу ПЕСМУ НЕДЕЉЕ одабрали смо композицију Ђела Јусића ЗАБОРАВИ, са фестивала ЗАГРЕБ 75. Ова композиција у изврсној интерпретацији Терезе Кесовије, добила је највеће признање и стручног жирија и присутне публике.

ЗАБОРАВИ

Музика: Ђело Јусић
Текст: Светислав Вуковић
Изводи: Тереза Кесовија

Желео си да ти пишем песме
да најлепше бирам речи
желео си да мој шапат чујеш
све си знао мени рећи.

Носиле те тихе ноћи к мени
на крилима из далека
ти си знао у свитање стићи
ти си знао ко те чека

Заборави ако можеш
дуге шетње поред мора
заборави шта смо хтели
где смо били неких зора.

Заборави ако можеш
испружене руке к теби
заборави једну љубав
заборави да ја не би'.

Одвеле те некуд дуге стазе
тамо где ја нећу доћи
отишао си изненада
честао си преко ноћи.

НОВОСТИ ИЗ СВЕТА ПОПА

Популарна група Walker Brothers (Браћа Вокер), некада уз Битлсе и Стоунсе једна од најпопуларнијих која је хит композицијом „Сунце никада више неће сјати" освојила поклонике музике у готово целом свету, поново је на окупу. Наиме, састав се распао још 1967. године али, како сазнајемо, ове године ће његови чланови поново заједно наступати. За једну ТВ компанију Браћа Вокер снимила су једночасовни шоу, а ускоро ће се појавити и њихова нова плоча.

Група FACES за коју се прича да је једна од најдивљијих у понашању ван сцене, недавно је поново изазвала скандал. Налазећи се на турнеји по САД чланови популарних Фејсиса су у Флориди демолирали бар хотела у коме су становали. Разлог за овакво понашање је тај, како су они касније изјавили, што су бар затворили у два часа, а они су имали намеру још да седе у њему.

ALVIN STARDUST одржао је један необичан концерт. У енглеском граду Холовеју, где се налази поправни дом за жене, популарни Алвин је наступао у самом затвору. Штићенице дома одушевљено су га поздравиле.

БЈАНКА, супруга Мика Џегера, почела је да снима филм „Трик или страх". Она игра једну од главних улога. Радња филма одвија се у Енглеској.

Ансамбл „САНТАНА", који смо прошле године имали прилике да видимо и у нашој земљи, завршио је турнеју по Европи. Посета је у свим земљама била добра али, како изјављују, чланови су најзадовољнији гостовањем у СР Немачкој, где уживају велику популарност. Доказ је свакако и златна плоча за 250.000 продатих примерака албума ABRAXAS, коју су добили на турнеји по овој земљи.

РОБЕРТ КИЛРОЈ, енглески сенатор запретио је члановима ансамбла РОЛИНГ СТОУНС да ће им бити одузето држављанство ако и даље буду избегавали да плаћају порез. Наиме познато је да се многе енглеске групе селе из своје земље где су пореске стопе исувише велике.

ROD STEWART после концерта на Флориди морао је бити спроведен у пратњи полиције јер су обожаваоци, у жељи да буду што ближе свом идолу, демолирали хол хотела у коме је Стјуарт одсео.

MAURICIE GIBE, члан некад веома популарних БИ ЏИЗА, недавно се оженио двадесет петогодишњом манекенком Yvone Spencely. Венчање је обављено у највећој тајности.

РИНГО СТАР, један од четворице „ливерпулских чупаваца", и после распада Beatlesa остао је и даље активан. Као што је познато, Ринго снима филмове и соло-плоче које наилазе на одличан пријем. Пре неколико дана Ринго је напустио Лондон, где борави већ дуже времена, и отпутовао у Лос Анђелес како би снимио нову плочу коју ћемо имати прилике да чујемо почетком ове године.

БЕРЗА ПЛОЧА

Купујем албуме и сингл плоче разних извођача и група. Могућа је и замјена за 1000 иностраних марака и 1500 разгледница у боји (домаћих и страних).

Мирсад Хафизовић
Радолинка 10
74270 Теслић

Продајем плоче следећих извођача: Jimi Hendrix, Pink Floyd, Tangerine Dream, Isaac Hayes, Herbie Hancock, Billy Cobham, Santana, Temptations Osibisa, Eric Clapton и друге.

Слободан Цветковић
Пере Сегединца 14/40
11175 Нови Београд

ТРАНА

ШТА ЈЕ КО радио у протеклој години

GARRY GLITTER (31) Издао је три сингла, а то су: »Remmember Me This Way« »Love Like You and Me« и »Doing All Right with the Boys« и ЛП плочу под називом »Greatest Hits“.

GEORGE Mc CRAE (31 година) — Имво је безброј концерата укључујући и велику турнеју по СР Немачкој. Композиције: »Rocs Your Baby« и »It's Been So Long« биле су на готово свим топ-листама.

LEO SAYER (25), познат по томе што се на концертима појављује као кловн, имао је много успеха са хитом „Moonlighting« и ЛП плочом »Anither Year«. Учествовао је у тв емисији ПОП 75.

NEIL DIAMOND (34), веома популаран пре три године, као да је почео да пада у заборав. Ове године снимио је само две сингл плоче, и то: »I've Been This Way« и »The Last Picasso«

JOHN LENON (35) и даље је остао да живи у Америци. У протеклој години издао је само два сингла: »Stand by Me« и »Ya, Ya«.

VAN Mc COY (31). Његове плоче биле су изузетно популарне на местима где се играло. Хитом »Hustle« лансирана је нова игра, а крајем прошле године појавила се и сингл-плоча »Come Down to Earth«. Гостовао је и у САД и Јапану.

GEORGE HARISON (32) наступао је са многим познатим музичарима и са већином од њих је сарађивао и на албуму »Extra Texture« и хит-синглу »You«.

OILVIA NEWTON — JOHN (27) у току прошле године није напуштала Америку где је имала неколико успешних наступа на тв-програмима. Два сингла »Have You Never Been Meloow« и »Follow Me« имала су доста успеха.

DAVID BOWIE (27). Ексцентрични певач из Лондона имао је врло успешну турнеју по САД. У 1975. години издао је два велика хита: »Youg Americans«, по коме је и албум добио име и песму »Fame«

ELVIS PRESLEY (40), ветеран у свету поп-музике, и протекле године је пунио концертне дворане. Снимио је и два сингла: »My Boy« и »T-r-o-u-ble«.

SUZY QUATRO (25) стигла је на поп-позорницу 1973. године. Протекле године била је изузетно активна. Поред велике турнеје по Америци успела је да сними и синглове: „Your Mama Wont Like Me“, и »Bit off More than I Could Chew« и »May Be too Young«, као и два албума »Your Mama won't Like Me« и »The Suzi Quatro-Story«.

МЕЛАНИ

На недавној турнеји по Европи популарна америчка певачица је издала и нови ЛП под називом **„Залазак сунца и други почеци“**. Овај ЛП у знатно бржем ритму од њених досадашњих композиција. Још нешто одмах пада у очи: док је до сада **Мелани** изводила искључиво своје песме, на новој плочи су се нашле и композиције других аутора, тако да ће њени стари обожаваоци једва моћи да је препознају. Јер, у њеним првобитним остварењима до изражаја је долазио њен карактеристичан глас и гитара на којој се сама пратила, што је и давало посебну боју песмама. Данас то није случај. **Мелани** је сада увела праву рок-позадину, са дувачима, гудачима и хором. Ипак, и на плочи **„Залазак сунца и други почеци“** остало је неколико нумера у стилу старе **Мелани**. То су песме **„Људи се спремају“** и **„Шта да сачувам“** код којих је у првом плану глас певачице и гитара.

НОВЕ ПЛОЧЕ НАШИХ ДИСКО-КУЋА

RTV LJUBLJANA

С ВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ

Албум првенац београдског акустичарског квартета „С времена на време“ наишао је на изванредан пријем код публике. У снимању албума поред чланова групе **Асима Сарвана, Љубомира Нинковића, Миомира Ђукића** и **Војислава Ђукића** учествовали су још и **Роберт Немечек** (басиста), **Никола Јегер** (бубњеви), **Иво Умек** (конге) и **Бато Поповић** (флаута).

СМАК

На опште задовољство љубитеља домаће поп-музике РТВ Љубљана издала је албум популарне групе **СМАК**. На „А“ страни налазе се композиције: „Перле“, „Мрачни мол“ „Блуес у парку“ и „Биска 2“, док је на „В“ страни композиција „Пут од балона“ у трајању од 19 минута.

СУНЦОКРЕТ

Група **СУНЦОКРЕТ**, формирана почетком прошле године, углавном се ослања на фолклор. То је доказала и првим синглом који представља модерно обрађену народну песму са свим неопходним примесама рока и акустичарске музике. **Снежана, Весна, Горица, Ненад** и **Бора** на најбољем су путу да својом музиком освоје срца младих. Ударна мелодија сингла је народна песма (изворна) **„Кара-Мустафа“** коју је за састав музички прилагодио **Бора Ђорђевић**.

BOBBY GOLDSBORO

Композиција »Honey« (Драга) у интерпретацији **Бобија Голдсбера** проглашена је у Енглеској за најслушанију песму свих времена и због тога је поново издата прошле године. Мелодична и нежна композиција радо је слушана и код нас, као и друга страна сингла на којој је песма »Danny«.

ЗАБАВНИКОВЕ ТОП ЛИСТЕ

ЛИСТА СТРАНИХ КОМПОЗИЦИЈА У ДОМАЋОЈ ПРОДУКЦИЈИ — СИНГЛОВИ

1. Paloma Blanca — George Baker Selection — CBS Suzy
2. Give a Little Love — Bay City Rollers — BELL — Југотон
3. Hustele — Van Mc Coy — ПГП РТБ
4. S.O.S. — ABBA — ПГП РТБ
5. Lady Marmelade — LA Belle — Suzy
6. Africa — Exodus — ПГП РТБ
7. Honey — Bobby Coldsboro — РТВ Љубљана
8. Mr. RAFFLES — Steve Harly and Cocney Rebel — Југотон
9. Action — Sweet — Југотон
10. Samba pa ti — Santana — Suzy

АМЕРИЧКА ЛИСТА

1. Island Girl — *Elton John*
2. Fly, Robin, Fly — *Silver Convention*
3. The Way I Wont — *Captain and Tennille*
4. Heat Wave — *Linda Ronstadt*
5. That's the Way — *K. C. and Sunshine Band*
6. Nights on Broadway — *Bee Gees*
7. My Little Town — *Simon and Garfunkel*
8. Low Rider — *War*
9. Who Loves You? — *Four Seasons*
10. S.O.S. — *ABBA*

НЕМАЧКА ЛИСТА

1. *Wenn du denkst, du denkst* — Juliane Werding
2. *Wart auf mich* — Michael Holm
3. *Auf dem Karussell* — Jürgen Marcus
4. *Josie* — Peter Maffay
5. *Mein Gott, Walther* — Mike Kruger
6. *... und ich warte auf ein Zeichen* — Howard Carpendale
7. *Ich bin wie du* — Marianne Rosenberg
8. *Hell wie ein Diamant* — Michael Schanze
9. *Du, sag einfach du* — Chris Roberts
10. *Tu es* — Gilla

ДОМАЋА ЛИСТА — СИНГЛОВИ

1. Остала си увијек иста — Мишо Ковач
   Suzy
2. Шта ћу, нано, драги ми је љут — Бисера Велетанлић
   РТБ — Београд
3. Ове ноћи једна жена — Златно Пејановић
   ПГП РТБ
4. Трчи чуле, невен чуле — Резонанса
   Дискотон
5. Звоне стара звона — Душко Лонин
   ПГП РТБ
6. Колика је Јахорина планина — Тешка индустрија
   Југотон
7. Не гледај ме тако и не љуби ме више — Бијело дугме
   Југотон
8. Сама — Мики Јевремовић
   Југотон
9. Ја не могу друго него да је љубим — Мишо Ковач
   Suzy
10. Заборави — Тереза Кесовија
    Југотон

ВЕСЕЛЕ ИГРАРИЈЕ ЗА МЛАЂЕ И СТАРИЈЕ

1

Вероватно нисте знали да и стара, ислужена сијалица може да послужи као леп украс на столу или полици. Ево како ћете то урадити: пажљиво одврните грлић на сијалици, ставите у њу субо цвеће па је одоздо затворите пластелином.

Вера Жига, 21000 Нови Сад, Београдски кеј 3

2

Предлог читаоца Ненада да се од љуски од јајета направи стони сланик веома је интересантан. Љуске од јајета залепите на дашчицу или плитку кутијицу, залијте гипсом, а када се гипс осуши обојте га бронзом. Унутрашњост љуске треба да остане бела.

Ненад Ристовски, 91300 Куманово Биљановска 16

3

Ако тањи канап уплетете у кикицу и на одређеним размацима на по један конац навучете пластичну или дрвену перлицу добићете по жељи појас, наруквицу или дршку за ташну.

Санда Ерделез, 54000 Осијек, Вијенац М. Пијаде 29

4

Да уместо санки може да послужи велики џак од најлона напуњен сламом показује и цртеж број 3 — направљен по идеји нашег читаоца Мирослава. Пазите, џак не сме да буде сувише набијен.

Мирослав Марковић, 14210 Уб, село Гуњевац

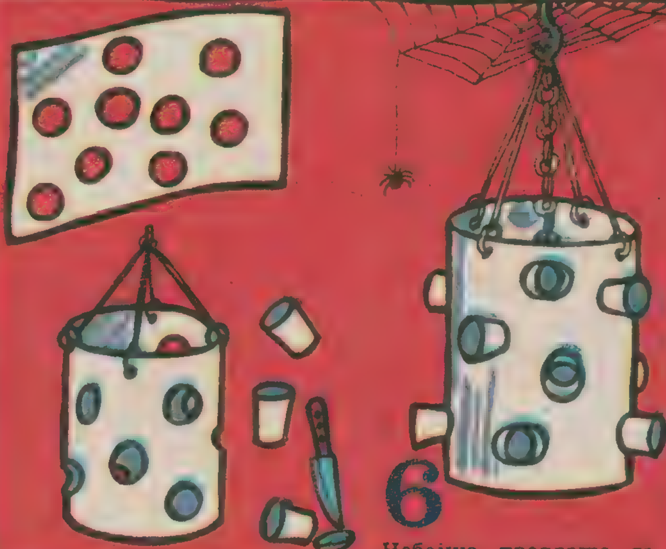

6

Небојша предлаже да за своју собу или кутак направите овај необични лустер од пластичних чаша за јогурт. На хамеру исеците округле отворе пречника као и у чаша од киселог млека. Хамер савијте у облику цилиндра, залепите ивице и обесите са четири конца или тања канапа о таваницу. Чашама обојте дно, и у сваки отвор углавите по пластичну чашу.

Небојша Коларов, 21400 Бачка Паланка, Стевана Хватале 2

7

„Јежа" за икебану направићете овако: узмите правилну половину коре од поморанџе, избодите чачкалицама и сипајте у њу растопљени гипс. Кад се гипс просуши, извуците чачкалице, а кад буде потпуно сув извадите цео „јежа". Остало вам је само да у отворе „јежа" пободете цвеће.

Жељко Буљовчић, 24000 Суботица, Ивана Антуновића 86/а

5

Уколико желите да имате несвакидашњу украсну дугмад, исеците „чланак" од штапа од трске и пробушите отвор шилом. Овакво дугме биће још атрактивније ако га мало опалите на плотни од шпорета. Али, пазите, да вам сасвим не изгори.

Игор Берецки, 56230 Вуковар, Солитер „Вука" 16/IV

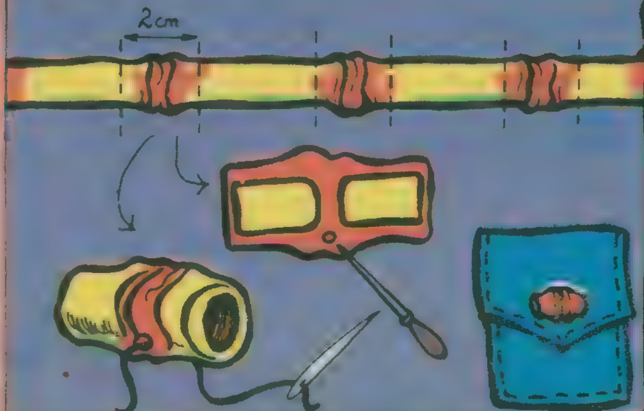

Захваљујемо свим овим читаоцима на корисним предлозима и награђујемо сваки рад са по 100 динара.

Denis

NOVA SERIJA
1
6 DIN.

BALONI

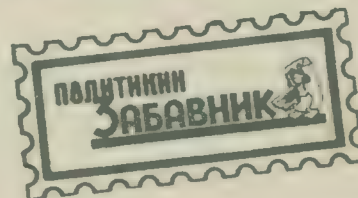

НОВИ ЈУНАЦИ!
ВЕЋИ БРОЈ СТРАНИЦА!
У НОВОЈ СЕРИЈИ!

НЕ ЗАБОРАВИТЕ: 15. ЈАНУАРА ИЗЛАЗИ Denis

ОД 15. ЈАНУАРА ПОНОВО НА КИОСЦИМА
ВАШ ОМИЉЕНИ ЛИСТ Denis

ЛИФТОМ је ЛАКШЕ

Дизалица покретана људском снагом употребљавана је још у Римском царству. Ове примитивне направе први је описао римски архитекта Витрувије 26. године пре н. е, иако су већ више од 200 година биле у употреби.

Почектом деветнаестог века у Европи су пронађени много практичнији системи на којима су радиле тадашње дизалице. Један од њих био је и хидраулички принцип, који је напуштен тек у 20. веку због техничких недостатака, ограничене брзине и висине до које је кабина могла да допре. Тадашњи лифтови у Европи користили су за покретање и водену пару, а у хладнијим пределима чак је служила за загревање кабине.

Први електрични лифт на свету изградило је 1889. године у Њујорку предузеће OTIS BROTHERS & COMPANY, а 1895. FORST AND STRUTT су поставили прву електричну дизалицу у Европи, тачније у Енглеској.

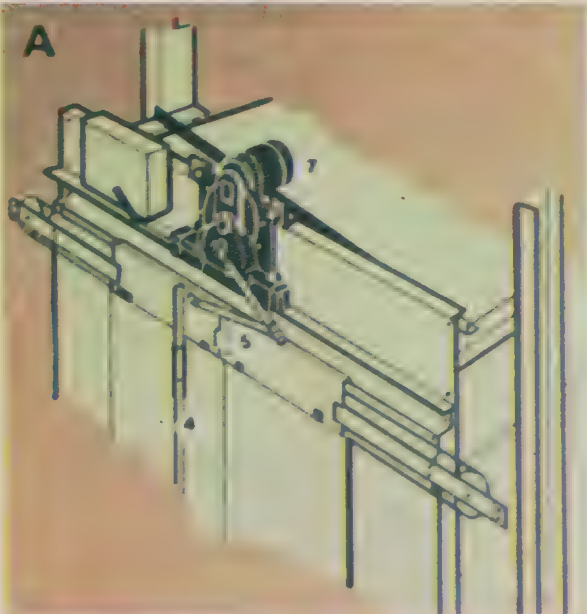

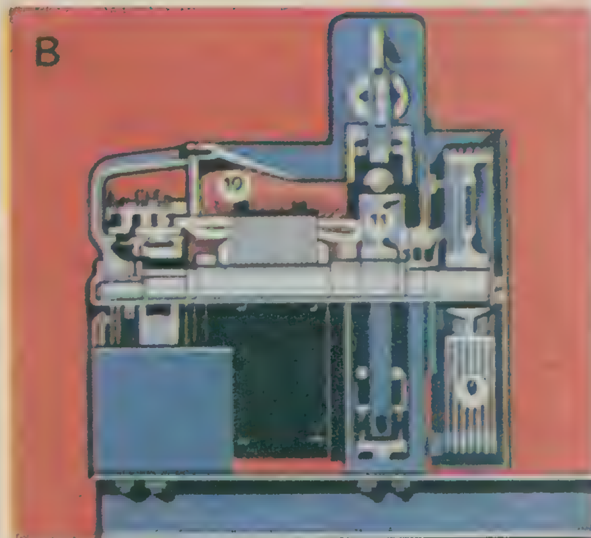

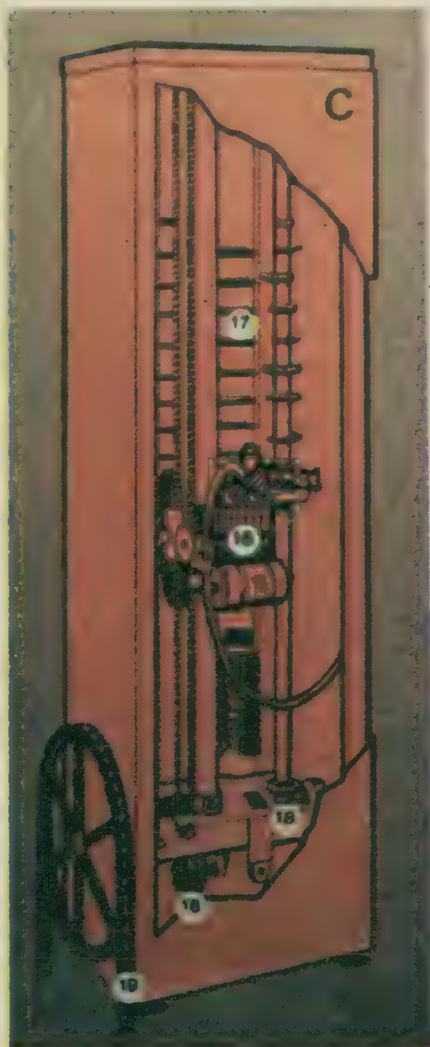

На слици је приказан принцип рада лифта марке Отис: 1) сигнална лампа показује да је лифт у покрету, 2) дугмад помоћу којих се лифт позива, 3) врата, 4) уређај који аутоматски отвара и затвара врата (шема А), 5) аутоматска брава онемогућава стављање лифта у покрет уколико врата нису добро затворена (шема А), 6) врата лифта, 7) мотор којим се покрећу врата лифта (шема А), 8) челично уже, 9) чекрк на који се намотава уже (шема Б), 10) електромотор дизалице (шема Б), 11) механичка кочница зауставља дизалицу. Она престаје да дејствује укључивањем магнетног поља (шема Б), 12) на другом крају ужета које подиже лифт налази се противтег, 13) одбојници односно уређај за успоравање приликом заустављања и пуштања у погон дизалице, 14) високонапонски регулатор састоји се од магнетних прекидача који управљају радом дизалице и уређаја за кочење кабине у случају да се уже прекине, 15) уређај за бирање спратова представља неку врсту „мозга" лифта и аутоматски укључује и искључује сигналне лампице по спратовима, 16) уређај за бирање спратова састоји се од главе која пролази између електричних контакта клизећи горе-доле (шема Ц), 17 електрични контакти контролишу стављање дизалице у покрет и паљење сигналних лампица (шема Ц), 18) и 19) зупчаници и ланци преко којих уређај за бирање спратова ставља дизалицу у покрет.

ЧУДА ПРИРОДЕ

НАЈСТАРИЈИ НА СВЕТУ

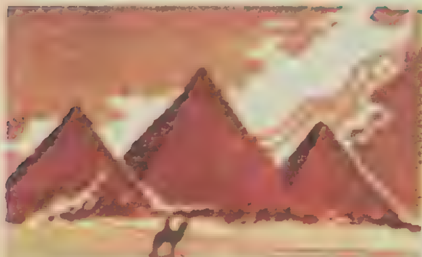
Велике пирамиде у Египту биле су грађене око 3500 година пре н.е.

Вавилон је био на врхунцу моћи кад је овај бор тек почео да расте.

Упоредо са египатском цивилизацијом развијао се брислкоунски бор.

Када је 753. године пре н.е. основан Рим, бор је почео да се грана.

Достигао је тек половину своје висине кад је Цезар убијен.

Карло Велики владао је пре 1100 година.

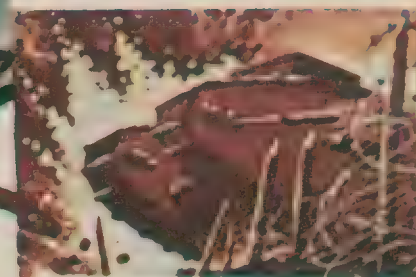
У време кад је избио први светски рат, бор је постао »старац«.

Не може се са сигурношћу тврдити који је најстарији живи организам на свету али се претпоставља да је то брислкоунски бор, врста четинара која расте у Сијера Невади, планинском масиву у Калифорнији. Научна истраживања су показала да су поједина стабла ових дрвета стара око четири и по хиљаде година. Највећа висина коју достиже брислкоунски бор је десет метара. Запажено је да главно стабло може бити дебело око 9 метара. Иначе, обично је окружено другим, мањим стаблима која расту из корена главног и са њим чине целину.

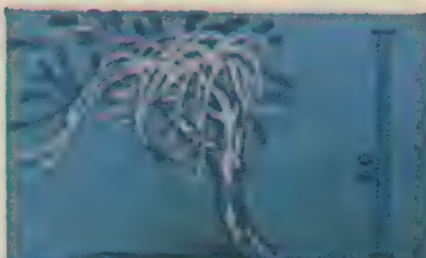
Бор на слици стар је само 700 година а висок једва 60 см.

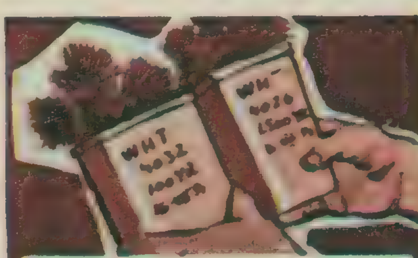
Шишарке са бора старе су 100 година (лево) и 1500 година (десно).

Ово прастаро дрво сведок је и човековог искрцавања на Месец.

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ЏОН ВИНДЕМ

САОСЕЋАЈНА ДЕ

— ЈЕЗИК ВАШ ЉУДСКИ ПУН ЈЕ РЕЧИ КАО ШТО СУ БОЛ, ПАТЊА, СУЗЕ, ТУГА, НЕСРЕЋА. ЗАИСТА МИ ВАС ЈЕ ЖАО — ГОВОРИЛА ЈЕ БОЛНИЧАРКА РОБОТ.

За тих неколико дана колико је била у болници, Џенет је потпуно променила мишљење о домаћим роботима. До тада, никако није могла да се одлучи да узме неког од њих. У којој год кући да је била, видела је роботе како обављају све домаће послове; жене су их ценилe чак више од аутомобила. Џенет је била свесна да је пријатељи сматрају будалом што се умара радећи по цео дан у кући, што би робот свршио за неколико часова. Знала је исто тако да се Џорџ љути кад се врати увече с посла и затекне жену чупаву и преморену. Али, то је било јаче од ње: једноставно, није могла да замисли да јој се по кући мота неко стран, па још робот.

Џемсова болничарка

Кад је испричала Џорџу да је променила мишљење, он је био одушевљен. Одмах је то рекао лекару.

— Било је крајње време — реко је лекар. — Морам вам признати да сам забринут за вашу жену. Цео организам је нагло попустио, нерви су били на ивици. Она вероватно никад није била нарочито јака, али последњих година преморио ју је рад у кући.

— Знам — климао је Џорџ главом. — Покушавао сам од почетка да је убедим да узмемо робота, али није вредело. Добро је што је сада сама увидела своју грешку. Питање је само који модел изабрати.

Лекар је размислио.

— Није реч само о помоћи у кућним пословима, господине Шенд. Ваша жена је болесник коме је и код куће потребна нега — неко ко ће је разумети, ко ће стално бити уз њу. Зато мислим да би вам најбоље одговарала Џемсова болничарка. То је најновији модел са уграђеним механизмом за саосећање. Свако наређење, које би други робот сместа послушао, у Џемсовом роботу пролази кроз читав један круг у којем се мери је ли то добро или не за пацијента. Показали су се одлични у бризи око деце и болесника.

— Где могу да набавим ту Џемсову болничарку?

— Није баш тако једноставно — насмејао се лекар. — Пођите прво код Џенет и с њом се договорите како робот треба да изгледа.

— Мора да изгледа нормално — рекла је Џенет. — Не могу да поднесем оне пластичне или металне наказе у облику некаквих кутија и са чудним очима. Нека личи на праву кућну помоћницу.

— Или на помоћника — добацио је Џорџ.

Одмахнула је главом.

— Треба и да ме негује, зато хоћу да буде женско. Могла би да има, рецимо, црну хаљину, белу кецељу и капицу. И волела бих да је плавуша, да буде лепе спољашности... али не сувише лепа...

Ала је тешка

Сутрадан пошто се Џенет вратила кући, стигао је пакет. У њему је, добро заштићена хартијом, лежала кућна помоћница, плава, са црном хаљином и белом кецељом. Изгледала је као жива.

— Успавана лепотица — рекао је Џорџ и узео књижицу са упутствима.

Ипак, није била никаква лепотица, баш као што је Џенет желела. Била је само пријатног изгледа. Густа плава коса је деловала као права, иако је Џенет знала да је од танких пластичних нити, од којих се ниједна не може ишчупати. Кожа — зналачки обликована пластика — разликовала се од праве само својом беспрекорношћу.

Џенет је чучнула поред кутије и прстом дотакла лутку. Била је веома, веома хладна. И поред тога, о њој већ није могла да мисли као о ствари; осећала је потребу да јој да име, а тиме ће, знала је, само још више допринети да робота сматра личношћу.

— „Модел се пуни струјом по потреби" — читао је Џорџ упутства.

Ухватио је робота испод пазуха и покушао да га подигне.

— Ух, ала је тешка! Мора да је трипут тежа од мене.

Поново се вратио упутствима:

— „Контрола дугмади се налази на леђима, одмах изнад струка"... Да покушам да је окренем.

Успео је то с великим напором и почео да јој раскопчава хаљину кад је Џенет скочила.

— Ја ћу то да учиним!

Џорџ се осмехнуо.

— У реду, немам ништа против.

— Зваћу је Хестер.

— Добро — поново се осмехну Џорџ. — То је твоја помоћница.

Џенет је нашла контролно дугме, окренула га и одмакла се од кутије.

Јадни и слаби

Робот се прво мало затресао, затим је устао и погледао око себе.

— Добар дан, госпођо. Добар дан, господине — рекла је. — Спремна сам да вас услужим.

Џенет се удобно завалила у јастуке које јој је девојка наместила иза леђа.

— Хвала, Хестер — рекла је.

Хестер већ одавно за њу није била обичан робот. Чак више није била обучена као кућна помоћница. За само четири месеца она је постала близак и одан пријатељ. То што је узимала струју уместо хране Џенет је схватала као ситнију ману, а ко је од нас без мане? Незгоде које су јој се догађале — једном није могла да престане да хода укруг — сматрала је као поремећаје здравља какве сви доживљавамо, и звала робота-механичара као што се зове лекар.

— Претпостављам да ме сматраш јадним и слабим створењем — рекла јој је једном Џенет.

Оно што човек не би очекивао код Хестер, била је њена искреност.

— Да — признала је, а затим додала: — Мислим да су сви људи јадни и слаби. Таква вам је грађа и зато сте за жаљење.

Џенет је већ била заборавила на саосећајни механизам који утиче на Хестерино мишљење и радње. Све што је она говорила, узимала је као резултат њеног размишљања.

— Стварно, кад нас упоредиш са роботима баш смо за жаљење. Ти си тако снажна и неуморна, Хестер. Да само знаш колико ти завидим...

Хестер је, и даље радећи по кући, као узгред рекла:

— Сваки наш део је претходно добро проструиран, па тек онда произведен, а ви долазите на свет случајно. У томе је ваша несрећа.

Плакала би...

— Ти си, значи, срећна што си робот?

— Наравно. Јачи смо, издржљивији. Не морамо да губимо време у спавању. Никад не старимо. Не осећамо бол. Ако се нешто сломи или поквари, зачас се поправи. А ви... пун вам је језик речи као што су: бол, патња, сузе, туга, несрећа. Заиста ми вас је жао, Џенет, што сте тако несигурни и слабашни.

— Несигурна и слабашна — поновила је Џенет. — Баш тако се осећам.

— Па да — настављала је Хестер. — Ако останете без ноге или руке, шта сте? Богаљ, неспособни за рад. А мени само замене тај део и поново сам здрава. Људи би се много боље осећали кад би и сами тако чинили.

— Мислиш да може да се накалеми нова нога? Нисам то знала — заинтересовала се Џенет, а онда са уздахом додала: — Ех, да су

ВОЈКА

у питању само ноге и руке, не бих оклевала. Јутрос доктор ништа утешно није могао да ми каже. Стал но понавља да ми је потребан одмор. Не верујем да ћу се икада више боље осећати. А и какав ми је то живот ако се само одмарам, одмарам?.. Јадни Џорџ, какав је његов живот поред мене? Боље да нисам жива него што сам оваква.

Ценет је и даље причала, више за себе. Хестер, која је била оставила сав посао, пажљиво ју је слушала.

— Хестер, тако си добра према мени — рекла је на крају Ценет, једва задржавајући сузе. — Верујем да би и плакала са мном да можеш.

— Бих, заиста — сложила се Хестер — али мој саосећајни механизам...

— Немој о томе, молим те — побунила се Ценет. — Сигурна сам да негде имаш срце... мора да га имаш!

— Ја мислим да је ово много поузданије од срца — мирно је рекла Хестер. Затим је пришла, сагнула се и снажним рукама подигла Ценет са дивана. Помиловала ју је по коси и покушала да је смири.

Муж је пристао

— Де, де, ништа није трагично. Не смеш да плачеш. Нећеш ваљда да те Џорџ види такву. Однећу те у собу да се лепо испаваш.

Болничар-робот је подигао главу.

— Моја жена је овде — обратио му се Џорџ. — Ја сам звао пре пола часа.

Роботово лице је добило сажаљив израз.

— Да, господине Шенд. Можда је то био шок за вас, али верујем да је кућна помоћница учинила добро што ју је овамо послала.

— Покушао сам да нађем њеног лекара, али нисам успео — рекао је Џорџ.

— Нема шта да бринете. Добили смо све податке из болнице у којој се до тада лечила. Операција је заказана за сутра, уколико, наравно, пристанете на то.

— Да ли је операција неопходна?

Робот је одлучно климнуо главом.

— Као што сте вероватно и сами приметили, њено стање се стално погоршавало.

То је било тачно и Џорџ није могао више да се двоуми. Узео је перо и потписао свој пристанак.

Сутрадан по подне јавили су му да је операција потпуно успела и да су лекари задовољни здравственим стањем његове жене. Нису му дозволили да је посети; најмање пет дана Ценет не сме да се узнемирава.

Најзад, шестог дана, док се спремао да крене из канцеларије да посети жену, из болнице су му јавили да је она добро и да је сама отишла кући. Као без душе одјурио је тамо.

Руке као лед

Кад је отворио врата, налетео је на Хестер, која је мирно радила свој посао.

— Где је? — успео је да изусти.

— У својој соби. Мислим да је боље... — Крај реченице није чуо, јер је већ трчао уза степенице.

Ценет је лежала у кревету и само јој се глава видела изнад покривача. Џорџ се сагнуо и нежно је пољубио у чело. Ценет га је погледала испитивачки.

— Џорџе, је ли ти Хестер казала?

— Шта?

— Рекла је да ће ти она саопштити. Ох, Џорџе, ја то нисам хтела... она ме је послала. Била сам исувише болесна. Желела сам да будем јака...

— Чекај мало, драга. Ништа не разумем.

Потражио је под покривачем Ценетину руку. Тргао се.

— Мила, руке су ти као лед, готово као...

С неверицом ју је гледао, неспособан било шта да каже. Ставио јој је руку на срце и тек тада је био сигуран.

— Не! — почео је да виче. — Не!

— Слушај, Џорџе... — муцала је Ценет.

— Не! Не! — викао је Џорџ, а глас му је све више личио на крик.

Окренуо се и, насумице, изашао из собе. Тренутак касније саплео се и уз страшан тресак скотрљао низ степенице.

Хестер га је нашла у несвести. Пажљиво је испитала повреде, и оно што је видела снажно је покренуло њен саосећајни механизам.

Одмах је похитала ка телефону.

— Хитна служба? Молим вас, пожурите. — Дала је адресу и број телефона. — Има неколико озбиљних прелома, али глава је остала читава. И кад би преживео, остао би вечити богаљ... Молим вас, сачувајте му меморију, а све остало — ново! Нема прелома, жена ће потписати одобрење.

укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Име и презиме нашег кошаркашког репрезентативца, 10) француски књижевник, 11) индустријска биљка, 13) име певача Маћијаса, 14) француски вајар, 16) место испод Фрушке горе, 18) лична заменица, 19) времешан, није млад, 20) уметнички плес, 22) експерименти, 23) лука у Алжиру, 25) наш композитор (Крсто), 26) рожната творевина код животиња, 28) витки, 29) аждаја, 31) дубина до које брод тоне, 32) скраћеница једне америчке државе, 33) прилог за поређење, 35) немачки песник, 36) грубо сукно, 38) није прав, 40) врста мајмуна, 42) амерички генерал из II светског рата, 45) град у Турској, 47) град у Енглеској, 48) раствор смоле у уљима, 50) папски годишњи приход, 51) становник Лапоније, 52) мушко име, 54) врста папагаја (мн.), 55) алифатични угљоводоник, 56) име и презиме загребачког глумца.

УСПРАВНО:

1) Пречник отвора цеви, 2) научник који се бави проучавањем начина живота и обичаја једног народа, 3) назив, 4) француска филмска глумица (Жана), 5) руско женско име, 6) личност из телевизијске серије „Куда иду дивље свиње", 7) здраво (итал.), 8) наука која проучава равнотежу, 9) град у Србији, 12) аждаја, 15) оружани сукоб народа, 17) ловачки пас, 19) бања у Белгији, 21) припадник азијског народа, 22) Хомеров еп, 24) име, 25) завој на друму, 27) лична заменица, 30) река на Косову, 33) најситнији крвни судови, 34) хоботница, 36) јужно воће, 37) проклетство, 39) страно мушко име, 41) речно острво, 43) отац (слов.), 44) француски филозоф и писац, 46) јужно воће, 48) мале тежине, 49) клуб (енгл.), 52) погодак у кошарци, 53) лична заменица.

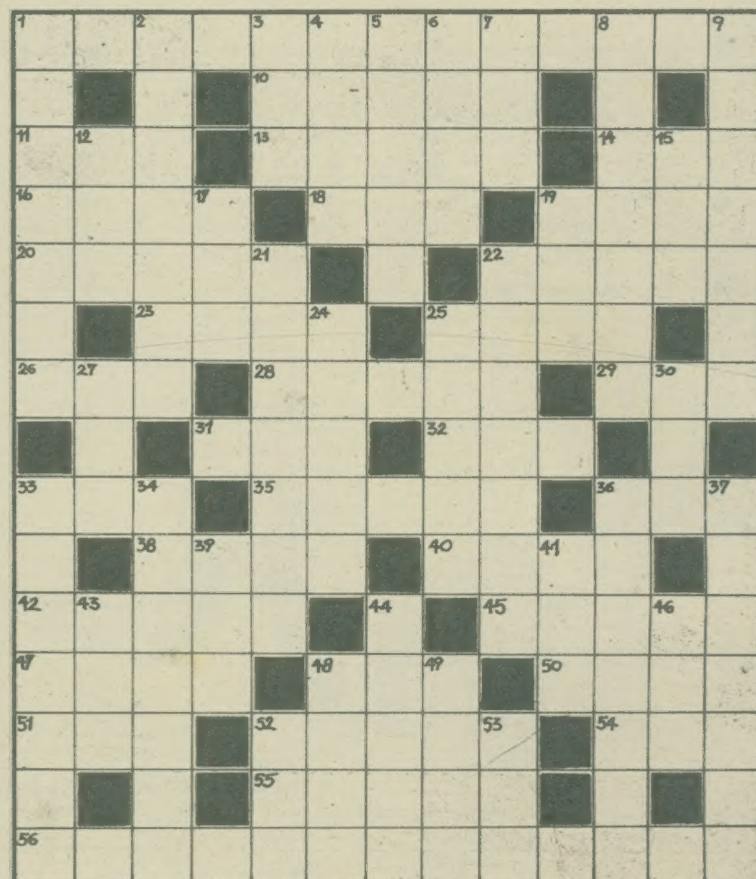

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Јорк, 5) Птуј, 9) ескир, 10) рима, д, 11) со, 12) ам, к, 13) На, г, ч, 15) По, 16) Алпи, (17) оков, 18) жа, ј, в, 19) Ли, е, 20) ЧУДАН СВЕТ, г, 26) Нелсон, 28) локвањ, 30) Ита, 31) топ, 33) ода, 34) Данон, л, 37) окрет, 39) БР, 40) самовар, 41) Мо, а, 42) Кир, в, 43) дан, в, 45) коњ, 46) Ака, 48) сити, 50) МИЛАН НАРАНЏИЋ, 53) смоква, 54) апоен,

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић.
Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника" Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 220.00 дин, полугодишња 110.00 дин, тромесечно 55.00 дин. Претплата за иностранство: годишња 440.000 дин, полугодишња 220.00 дин, тромесечно 110.00 дин. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: ДМ 64.—, Долар 25.—, Фф. 110.—, Шфр. 66.—, Шкр. 108.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/I, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет

Р. ГЕК
МАЈСТОР
У КУЋИ

МАЈСТОР
У КУЋИ
РОЛАНД ГЕК
ВУК КАРАЏИЋ · БЕОГРАД

Уштедите време и новац

СТО ЗАНАТА
У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ
„МАЈСТОР У КУЋИ"

ПОРОДИЧНИ СЕРВИС ЗА СВЕ ПОПРАВКЕ ИЗ САДРЖАЈА

- **Оправке на водоводним инсталацијама**
- **Како се рукује бојама и лаковима**
- **Вештина постављања тапета**
- **Завесе и застори**
- **Пресвлачење и тапацирање намештаја**
- **Све о бравама и кључевима**
- **Радови на подовима**
- **Руковање струјом**
- **Грејање**
- **Радови на моторном возилу**

Књига је луксузно опремљена, садржи 448 страна и више од 1.000 слика у боји и 145 фотографија.
ЦЕНА КЊИГЕ ЈЕ 200.— динара. Књига се може купити за готово или на отплату.
Купци за готово уживају попуст од 40.— динара, тако да књигу добијају за 160.— динара.
Купци из Београда могу подићи књигу сваког радног дана до 15 часова у предузећу „ВУК КАРАЏИЋ". Краљевића Марка 9

Издавачко предузеће „ВУК КАРАЏИЋ"
11001 Београд, Краљевића Марка 9

ПОРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем књигу „МАЈСТОР У КУЋИ" по цени од 200.— динара.
ЗА ГОТОВО-ПОУЗЕЋЕМ по повлашћеној цени од 160.— динара (плаћање поштару приликом пријема књиге).
НА ОТПЛАТУ по цени од 200.— динара, који ћу износ исплатити у 4 редовне месечне рате почев од ________ 197____ године.
Рате ћу уплаћивати редовно по пријему књиге, рачуна и уплатница.
(Непотребно прецртати)
У случају спора признајем надлежност IV општинског суда у Београду.

Презиме и име ________________________________

Адреса стана ________________________________

Поштански број и место ________________________________

Назив и адреса радне организације ________________________________

Овера о запослењу за купце на отплату   Купац

________________________   ________________________

(печат и потпис овлашћеног лица)   (Својеручни потпис купца)

Бр личне карте ________________

Поруџбеница се оверава само при куповини књига на отплату.
Пензионери уместо овере прилажу одрезак претпоследњег чека од пензије.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавничe,

КОНКИН ЈЕ ПЛАКАО

Можеш ли да ми кажеш нешто о глумцу Владимиру Конкину који је тумачио лик Павла Корчагина у ТВ-серији „Како се калио челик".

Свјетлана Ковачевић,
Сарајево

У трећој екранизацији познатог романа Николаја Островског „Како се калио челик" улога Павла Корчагина поверена је двадесет трогодишњем глумцу Владимиру Конкину. Владимир Волођа Конкин недавно је завршио позоришну акдемију и ово му је прва улога.

Да би дочарао лик главног јунака, што није било нимало лако, морао је да уложи много труда. О томе говори и сам Конкин: „У почетку, тај лик нисам доживљавао. Дешавало ми се да сам после проба плакао од муке. Тек у завичају Островског, када је требало да изговорим речи **Живот је оно најдраже што човек има**, у том тренутку тај лик сам заиста доживео".

СВЕ О СПОРТУ

Веома ме интересују спортови: карате, кунг-фу, џиу-џицу, џудо и бокс, па бих те молио да напишеш гдје могу набавити књиге о њима.

Драган Перовић,
Сплит

Књиге о свим спортовима могу се набавити у НИП „Спортска књига", Македонска 19, поштански прегрaдак 720, 11000 Београд. Књиге се могу добити поузећем.

ЗА БРЖЕ ШИВЕЊЕ

Реци ми ко је и када пронашао шиваћу машину.

Тања Чукић и Лидија Мијовић,
Београд

Американац Елијас Хов конструисао је 1846. године шиваћу машину на механички погон. Касније је усавршавана тако да данас има машина које раде помоћу електричне енергије.

ЧЕСТИТКЕ

ДРАГИ ЗАБАВНИЧЕ
ЧЕСТИТАМ ТИ НОВУ
ГОДИНУ ЈА НАЈВИШЕ
ВОЛИМ ДА ЧИТАМ ШИФУ
МАКСИМА ПОПАЈА И
ОЛИВУ. ИМАМ 4 ГОДИНЕ.
ШАЉЕМ ТИ МОЈУ СЛИКУ.
БРАН

Захваљујемо свим нашим читаоцима који су нам упутили новогодишње честитке.

Прва честитка стигла нам је од четворогодишњег Горана Гајића из Бечеја, Петра Драпшина 12. Уз честитку, он нам је послао и своју слику.

Редакција

КОЛИКО ИМАЈУ ГОДИНА?

Интересује ме колико година имају твоји најмлађи и најстарији сарадници.

Весна Д. Стојановић,
Београд

У стварању Забавника учествују многи сарадници свих занимања и узраста: од наших читалаца који нам шаљу приче за рубрике „Велики страх", „Батине које се памте", „У потрази за прадедом", итд., до наших познатих уметника и научника. Од сталних чланова редакције, најмлађи сарадник има 22, а најстарији 58 година.

ЗАБАВНИКОВ КЛУБ ЧИТАЛАЦА

Један мој друг и ја ријешили смо да оснујемо „Забавников клуб читалаца". До сада смо успјели да скупимо око шездесет бројева нашег омиљеног листа. Кад би нам помогли читаоци Забавника, та би нам помоћ била веома драгоцјена и ми бисмо им од срца били захвални. Имамо по неколико истих бројева Забавника и могли бисмо се мијењати са другим читаоцима.

Зоран Калат,
95300 Книн
Книнско поље,
Калати 66

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ

решење загонетке: **ЈЕДНЕ КИШНЕ НОЋИ**

Инспектор Лален је изишао да би проверио да ли је земља испод Бертриксових кола мокра, јер је овај тврдио да је у кућу убијене стигао четрдесетак минута раније. Међутим, испод кола је било суво, а како знамо да је киша лила непрекидно већ четири часа очигледно је да је убица лагао. Притиснут доказима младић је најзад све признао.

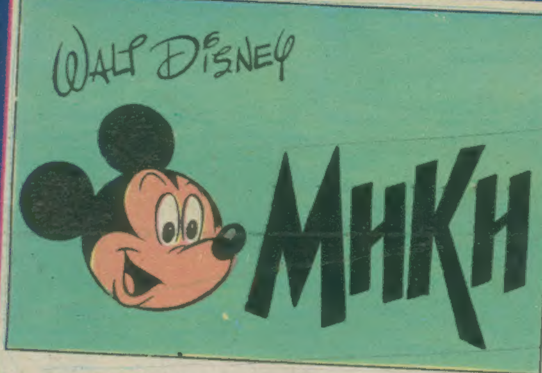
WALT DISNEY
МИКИ

ТИ СИ МИНИ НАЈБОЉА КУВАРИЦА КОЈУ ПО-ЗНАЈЕМ!
ТИ... ЛАСКАВЦЕ!

А КОЛИКО ТИ ТО КУВАРИЦА ПОЗНАЈЕШ?

ЈЕДНУ... **ТЕБЕ!**

ПОШТО ВЕЧЕРАС ПРОГРАМ ДУГО ТРАЈЕ ЈА БИХ ЗА КАСНИЈЕ ПРИПРЕ-МИЛА НЕКУ ПИТУ!
СЈАЈНО!
Distributed by King Features Syndicate.

БИ Л' РАДИЈЕ ПИТУ ОД ЈАБУКА ИЛИ...

...ВИШАЊА, ТРЕШАЊА, МЕСА...
А КАКВИХ ЈОШ ИМА?

ОД ГРИЗА, КРОМПИРА, ОРАХА, БУНДЕВЕ БЕЛЕ...

...БУНДЕВЕ ЦРВЕНЕ, ЗЕЉА, СПАНАЋА...

...СУВОГ ГРОЖЂА, **КРЕМ-ПИТА, ШАМ-ПИТА... СУВА ПИТА...**

ОВАЈ... А КОЈУ СИ ОНО ПИТУ **ПРВО** ПО-МЕНУЛА? ТА МИ СЕ ЧИНИ ДОБРА!

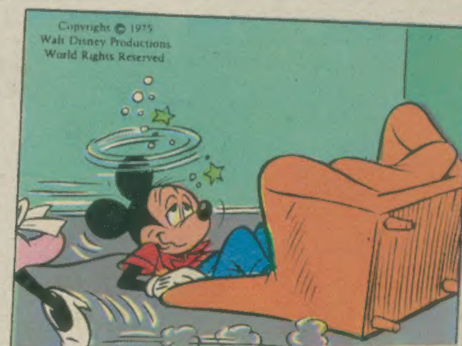
Copyright © 1975
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

Плутон
WALT DISNEY

ЈЕДНОГ ДАНА НАТЕРАН ГЛАЂУ, ПЛУТОН СЕ СЕТИО ДА ЈЕ ДАВНО НЕКАД ЗАКОПАО ЈЕДНУ КОСТ, ЗЛУ НЕ ТРЕБАЛО! ВАЗДУХ ЈЕ ПУН ПОЛЕНОВОГ ПРАХА КОЈИ МУ ГОЛИЦА НОС...

АЛИ, ОХ! МАЛА ВЕВЕРИЦА-РУПАРА УПОТРЕ-БИЛА ЈЕ КОСТ ДА ПОДУПРЕ СВОЈ ПОДЗЕМНИ ДОМ!

ЗВЕРЧИЦА ГА ЈЕ БЕСНО УГРИЗЛА И ПЛУТОН ЈЕ ЈАУКНУО ОД БОЛА!

ВЕВЕРИЦА ЈЕ ИСКОЧИЛА ИЗ РУПЕ ДА ВИДИ КО ЈОЈ ЈЕ ТО УЗЕО ДИРЕК КОЈИ ЈЕ **ОНА** ПРИСВОЈИЛА!

БЕЗ ПОТПОРНОГ СТУБА ПОДЗЕМНИ ДОМ ЈЕ ПОЧЕО ДА СЕ РУШИ! „ШТО ЛИ СЕ ЗЕМЉА ОТВАРА?" – ПОМИСЛИО ЈЕ ПЛУТОН И У ИСТОМ ТРЕНУТКУ СНАЖНО КИНУО...

АПЋИХА

ВЕВЕРИЦА ЈЕ ПОЛЕТЕЛА ВИСОКО, ВИСОКО... А ПЛУТОН? ОН СА СЛА-ШЋУ ГЛОЂЕ КОСТ НА МЕСТУ ГДЕ ЈЕ НЕКАД БИО ДОМ ВЕВЕРИЦЕ-КРАДЉИВИЦЕ!

1254/36